

VASA UNIVERSITET

Enheten för marknadsföring och kommunikation

Magisterprogrammet i svenska och språkbad

Kaisa Nurmio

Två flugor i en smäll

Finskspråkiga universitetsstuderandes syn på studier på svenska som
andraspråk

Avhandling pro gradu i svenska språket

Vasa 2019

INNEHÅLL

FIGURER	2
1 INLEDNING	5
1.1 Syfte	6
1.2 Material	8
1.2.1 Enkäten	9
1.2.2 Utbildningsprogrammen med svenska som undervisningsspråk vid Vasa universitet	11
1.2.3 Juridiska fakulteten vid Helsingfors universitet	13
1.2.4 Bakgrundsinformation om informanterna	14
1.3 Metod	17
2 MOTIVATION, ATTITYDER OCH ANDRASPRÅKSINLÄRNING	18
2.1 Begreppet 'motivation'	18
2.2 Motivationens roll i andraspråksinläring	21
2.3 Attityder	23
3 ÄMNESUNDERVISNING PÅ TVÅ SPRÅK	25
3.1 Olika undervisningsalternativ som integrerar språk och innehåll	25
3.1.1 Tidigt fullständigt språkbåd	27
3.1.2 Vuxenspråkbåd inom ramen för språkundervisning	28
3.1.3 Ämnesundervisning på ett andraspråk eller ett främmande språk	30
3.2 Tidigare forskning i ämnesundervisning på två språk på högskolenivå	32
3.3 Språkkunskaper i arbetslivet	34
4 INFORMANTERS UPPLEVELSER AV STUDIER PÅ ANDRASPRÅKET SVENSKA	37
4.1 Motivation att studera på andraspråket svenska	37

4.1.1 Allmänt intresse för språk	38
4.1.2 Vilja att förbättra sina kunskaper	39
4.1.3 Arbetsmöjligheter	40
4.1.4 Principiella grunder	41
4.1.5 Släkt, familj och vänner	42
4.1.6 Övriga motiv	43
4.2 Kunskaper i svenska	44
4.3 Studerandenas upplevelser av studier på svenska som andraspråk	49
4.4 Inverkan på framtida arbetsliv	56
5 SLUTDISKUSSION	58
LITTERATUR	64
Bilaga 1. Frågor i den finskspråkiga enkäten	70
Bilaga 2. Frågor i den svenskspråkiga enkäten	74
FIGURER	
Figur 1. Studerandenas ålder	15
Figur 2. Studerandenas studieår	16
Figur 3. Studerandenas studiepoäng	16
Figur 4. Studerandenas syn på påståendet ”Att studera på svenska som L2 är motiverande”	37
Figur 5. Studerandenas självbedömning av sina nuvarande svenskkunskaper i tal	44
Figur 6. Studerandenas självbedömning av sina nuvarande svenskkunskaper i skrift	45
Figur 7. Studerandenas syn på påståendet ”Att studera på svenska som L2 gör det att jag förväntar mig att mina muntliga kunskaper i svenska förbättras”	46
Figur 8. Studerandenas syn på påståendet ”Att studera på svenska som L2 gör det att jag förväntar mig att mina skriftliga kunskaper i svenska förbättras”	47

Figur 9. Informanternas självbedömning av kunskaper i svenska när de utexaminerar	49
---	----

TABELLER

Tabell 1. Avslutade utbildningsprogram	13
Tabell 2. Definitioner på motivation enligt ordböcker (Ahl 2004: 18–19)	19
Tabell 3. Studerandenas självbedömning av sina skriftliga och muntliga kunskaper i svenska	46
Tabell 4. Viktigheten om att kunskaperna i svenska förbättras under studierna	48
Tabell 5. Studerandenas syn på studier på svenska som L2	50
Tabell 6. Studerandenas syn på studier på svenska som L2 ur språkets och det studerade ämnets synvinkel	51
Tabell 7. Studerandenas bedömning av att avlägga examen på svenska med tanke på framtida arbetsliv	56

VAASAN YLIOPISTO**Markkinoinnin ja viestinnän yksikkö**

Tekijä:	Kaisa Nurmio
Pro gradu -tutkielma:	Finskspråkiga universitetsstuderandes syn på studier på svenska som andraspråk ”Två flugor i en smäll”
Tutkinto:	Filosofian maisteri
Koulutusohjelma:	Ruotsin kielen ja kielikylvyn maisteriohjelma
Valmistumisvuosi:	2019
Työn ohjaaja:	Karita Mård-Miettinen, Siv Björklund

TIIVISTELMÄ:

Keskeistä tutkimuksessa on selvittää, mikä motivoi opiskelijoita suorittamaan tutkinnon ruotsin kielellä, miten opiskelijat kokevat ainesisällön ja toisen kotimaisen kielen samanaikaisen opiskelun sekä miten he odottavat tutkinnon suorittamisen ruotsin kielellä kehittävän heidän kielitaitoaan ja vaikuttavan heidän mahdollisuuksiinsa työelämässä.

Tutkimusaineisto kerättiin helmikuussa 2017 suomen- ja ruotsinkielisellä sähköisellä kyselylomakkeella. Kysely lähetettiin Vaasan yliopiston humanistisen tiedekunnan ja Helsingin yliopiston Vaasan yksikön oikeustieteellisen tiedekunnan niille opiskelijoille, jotka opiskelivat tutkintoa ruotsin kielellä. Kyselyyn vastasi yhteensä 55 opiskelijaa Vaasan ja Helsingin yliopistoista. Suurin osa kyselyyn vastanneista opiskeli ensimmäistä, toista, kolmatta tai neljättä vuotta mutta joukossa oli myös viidennen ja kuudennen vuoden opiskelijoita. Tutkimuksessa käytettiin sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia menetelmiä.

Tutkimustulokset osoittavat ruotsin kielellä opiskeluun olevan monia eri syitä. Suurin osa opiskelijoista sanoi kuitenkin motiivikseen halun parantaa ruotsin kielen taitoaan tutkinnon suorittamisen ohessa. Yhteistä kaikille oli kiinnostus ruotsin kieltä tai ylipäänsä kielten opiskelua kohtaan. Tutkimustuloksista ilmenee, että opiskelijat suhtautuivat positiivisesti opiskeluun, jossa kieltä ja ainesisältöä oppii samanaikaisesti. Osa opiskelijoista tosin koki opiskelun ruotsin kielellä ainakin alkuvaiheessa haastavaksi ja työlääksi, mutta yksikään ei harkinnut opiskelun keskeyttämistä tästä syystä. Opiskelijat olivat motivoituneita suorittamaan tutkintonsa toisella kotimaisella kielellä ja kokivat kielitaidon parantuvan samalla, kun he opiskelevat pääainettaan. Opiskelijat näkivät tutkinnon suorittamisen toisella kotimaisella kielellä olevan hyödyksi työelämässä niin kotimaisilla kuin kansainvälisillä työmarkkinoilla.

AVAINSANAT: integrering av språk och ämne, vuxenspråkbad, CLIL, universitetsstudier, motivation, svenska språket

1 INLEDNING

I början av 2015 deltog jag i en kurs ”Språkbad och annan tvåspråkig undervisning” vid Vasa universitet där jag läste en artikel ”*Hyödyllistä ajanhukkaa*”, skriven av Nina Pilke (2011) som fokuserar på studenternas åsikter om tvåspråkig högskoleutbildning (finska-svenska) vid Vasa universitet. Jag tyckte att artikeln var mycket intressant och ville gärna veta mer om hur finskspråkiga studenter vid Vasa universitet (VU) och vid andra universitet förhåller sig till att studera på svenska. Mina egna erfarenheter som en finskspråkig studerande som studerar på svenska ökade ytterligare intresset och därför vill jag se närmare också på hur andra finskspråkiga studerande ser på att studera sitt fackområde på svenska. I min avhandling sätts fokus på studerande som avlägger en utbildning på sitt andra inhemska språk, svenska.

Tvåspråkighet i svenska och finska vid högskolor är ett tema som intresserar mig mycket eftersom det nuförtiden finns ett ökat intresse bland studerande att förbättra sina språkkunskaper och få en bredare språkkompetens. Även arbetsmarknaden förutsätter allt oftare att arbetstagarna har flytande språkkunskaper och behärskande båda inhemska språken. För att bemöta studerandenas intresse har till exempel Helsingfors universitet åtta vetenskapsområden där det är möjligt att avlägga en tvåspråkig examen. (Helsingfors universitet 2016a)

Niina Pilke och Katriina Angervo (2011) återger i sin artikel ”*Yliopisto-opiskelijoiden näkemyksiä kielitaidosta ja kaksikielisen korkeakoulutuksen mahdollisuuksista ja haasteista*” studerandes syn och attityder till en tvåspråkig utbildning (finska-svenska) vid Vasa universitet. Det framgår i resultaten att största delen av studerandena ser det positivt att den tvåspråkiga utbildningen kan förbättra deras kunskaper i svenska. Utöver det har Angervo skrivit en avhandling pro gradu om hurdana åsikter studenter har om hur en tvåspråkig utbildning skulle förverkligas vid Vasa universitet. Enligt Angervo’s avhandling är studerandena intresserade av den tvåspråkiga utbildningen eftersom de ser studier som en fördel i arbetslivet. Förverkligandet av utbildningen kräver noggrant planeringen och samarbete mellan personal, lärare och studerande. Även samarbete mellan universitet och

högskolor i Vasa kunde vara en möjlighet att ordna tvåspråkig utbildning vid Vasa universitet. (Angervo 2011)

I Vasa kan man för tillfället avlägga tvåspråkig examen (finska-svenska) vid juridiska fakulteten vid Helsingfors universitet (HU) i Vasa (Pilke 2011: 292). Juridiska fakulteten vid Helsingfors universitet har ett tvåspråkigt utbildningsprogram där man avlägger åtminstone en tredjedel av studierna på det andra inhemska språket (Helsingfors universitet 2016b juridiska sivu). Jag kommer inte att använda termen ”tvåspråkig” i min avhandling eftersom det inte finns tvåspråkiga utbildningar vid VU utan många av utbildningsprogrammen har svenska som undervisningsspråk trots att deras examensspråk är finska. Därför kallas de inte tvåspråkiga utbildningar. (Heinonen-Özdemir 2016) Jag kommer att använda en gemensam term i min avhandling för de båda undersökta kontexterna, dvs. *utbildningar med undervisningsspråket svenska*. Gemensamt för de utbildningarna som jag undersöker i min avhandling är att en stor del av studierna är på svenska (se avsnitt 1.2)

1.1 Syfte

Syftet med min avhandling är att undersöka hur finskspråkiga universitetsstudenter upplever att det är att studera sitt ämne på sitt andra inhemska språk (svenska), vad motiverar dem att utföra en sådan utbildning och hur de anser att studierna på svenska påverkar tillägnandet av det undervisade ämnesinnehållet och tillägnandet av svenska. Mitt mål är också att få reda på hurdana möjligheter studenter förväntar sig att en utbildning med undervisningsspråket svenska ger dem med tanke på deras framtida arbetsliv. Syftet med undersökningen är att redogöra för studerandenas egna åsikter om och intresse för att studera ämnet på sitt andraspråk, inte att undersöka hur väl studerandena lär sig språk. Frågeställningarna som ska hjälpa till att uppnå dessa syften är följande:

1. Vad motiverar universitetsstudenter att avlägga studier på sitt andra språk?
2. Hur anser studenter att deras kunskaper i svenska utvecklas under studierna?

3. Hur upplever studerande ämnesinläringen på svenska?

4. Hurdan nytta antar studerande att de har av kunskaper i svenska i sitt framtida arbetsliv?

Jag antar att det ursprungliga motivet att studera på svenska hos ett stort antal studerande är att de önskar förbättra och utveckla sina kunskaper i svenska speciellt inom sitt fackområde samt få en bredare språkkompetens med tanke på arbetslivet. Jag antar också att det kan kännas krävande att studera på ett språk som inte är personens modersmål och detta kan leda till att studerande anser att det kan påverka studietidens längd eller försvåra studierna. Jag förväntar dock att studerandena ändå förhåller sig positiva till att studera på svenska eftersom de själva har valt att inte studera enbart på sitt eget modersmål utan på svenska. Detta visar redan att det finns motivation hos studerandena. Jag kommer att diskutera mera om motivation i språkinläring i avsnitt 2.

Jag antar vidare att kunskaperna i svenska ökar under studierna men att de muntliga och de skriftliga färdigheterna kan variera. Forskningen har visat att undervisningsmetoder spelar en stor roll hur mycket studerandenas språkkunskaper i olika delområden utvecklas. En tidigare studie som genomfördes vid Helsingfors universitet 2012–2013 om språkutvecklingen under tvåspråkiga studier visar att finskspråkiga studerandena utvecklade sina kunskaper i svenska under studierna. Resultaten visar dock att de muntliga kunskaperna utvecklades mindre eftersom det inte erbjöds många möjligheter till att använda språket muntligt under kurserna. (Helsingfors universitet 2014: 21–22)

Att man idag har en möjlighet att avlägga examen på två språk är en stor fördel med tanke på arbetslivet. Helsingfors universitet beskriver att språkkunskaper i det andra inhemska språket är en fördel på arbetsmarknaden. Då arbetssökande tävlar om arbete kan det vara en fördel att behärska de båda inhemska språken vilket gör att man skiljer sig från alla andra (Lakimiesuutiset 2016). Under studierna lär studeranden sitt fackområde och ytterligare utvecklar sina språkfärdigheter för att kunna använda dessa kunskaper senare i arbetslivet. Jag antar att studerandena anser att de efter studierna behärskar svenskan tillräckligt bra för

att kunna använda det som arbetspråk.

1.2 Material

Materialet för denna avhandling består av enkätsvar som har samlats in i slutet av februari 2017. Jag använde mig av Vasa universitets e-blankett som sändes elektroniskt till studerande vid Vasa universitets filosofiska fakultet och studerande vid Helsingfors universitets juridiska fakultet i Vasa. Jag har själv formulerat enkätfrågorna baserade på frågorna på en tidigare undersökning som rapporteras i Katriina Angervos avhandling pro gradu (2011).

Enkäten (se bilaga) består av två typer av frågor; flervalsfrågor med fasta svarsalternativ och öppna frågor. Med flervalsfrågor kan respondenten välja ett eller flera alternativ som är redan definierat i förväg. Med öppna frågor kan respondenten skriva in sina svar i en kommentarruta fritt och utan fasta svarsalternativ (Patel & Davidson 2014: 79). Sammanlagt består den elektroniska enkäten av 17 frågor.

Frågorna i enkäten har delats in i tre olika delar: 1. Bakgrund (10 frågor) 2. språk och ämne (5 frågor) och 3. arbetsliv och framtid (2 frågor). I min avhandling sätts fokus på de svar som gäller integrering av språk och ämne, motivation, svenska språket och arbetsliv.

Det totala antalet enkätsvar är 55 men jag analyserar endast 48 svar eftersom de 7 svaranden hade svenska som modersmål. Jag kommer att behandla bara de svar som jag fått från studerande som har finska som modersmål. Av de 17 frågor som finns i enkäten kommer jag att analysera sammanlagt 14 frågor som är relevanta för min undersökning. Jag har lämnat bort frågorna 5, 9, 12 eftersom de ger inget mervärde för min undersökning. Även påståendena a, b, d, n, f och g som ingår i frågan 11 och 16 lämnade jag bort på grund av upprepningen.

Juridiska utbildningen i Vasa har en egen studerandekvot. Årligen intas till Vasa 39 nya studeranden, av vilka 27 är finskspråkiga och 12 har kunskaper i svenska. (Helsingfors

universitet 2015). Om man räknar 39 studerande från varje årskurs, kunde hela urvalet från juridiska fakultet ha varit 195.

Till varje filosofie magisterexamen vid VU antas på basis av tidigare högskoleexamen högst 30 nya studerande (Vasa universitet 2018a) och till varje kandidatprogram antas 35 nya studerande årligen (Vasa universitet 2018b) förutom utbildningsprogrammet för språkbadsundervisning där man antas sammanlagt 20 studerande (Vasa universitet 2017a). Informanterna i min avhandling består av två olika magisterprogram och två olika kandidatprogram. Sålunda kunde hela urvalet från magisterprogram ha varit cirka 120 och från kandidatprogram cirka 210.

Länken till den elektroniska enkäten skickades till studenterna via en e-postlista som jag fick från studiechefen för filosofiska fakulteten vid VU samt från en forskardoktor vid juridiska fakulteten vid Helsingfors universitet. Enkäten kunde besvaras antingen på finska eller på svenska under två veckors tid i februari (13.2 – 28.2.2017).

1.2.1 Enkäten

Syftet med en enkät är att samla information som informanten bäst känner till (Dörnyei 2003: 11). En fördel med en enkätundersökning är att det är relativt lätt att samla information och forskaren kan samla en stor mängd data snabbt (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010: 196). Vanligtvis börjar enkäter med bakgrundsfrågor och sedan följer de mer specifika frågorna (Hirsjärvi m.fl. 2010: 203). Enkäten jag använder följer denna modell.

Det kan förekomma olika problem när man använder ett frågeformulär, t.ex. bortfall. Om man skickar enkäten till en stor mängd informanter och ämnet nödvändigtvis inte engagerar dem kan svarprocenten bli låg. Låg svarprocent innebär en stor risk för statistisk analys och ett lågt deltagande kan dra ner undersökningens trovärdighet. Om man däremot skickar enkäten till en viss målgrupp och ämnet råkar vara viktigt för dem kan man förvänta sig en

hög svarsprocent. Det är därför viktigt att motivera informanterna att svara på enkäten. (Hirsjärvi m.fl. 2010: 196)

Jag fick många svar på de öppna frågorna eftersom studerandena följaktligen ansåg mitt ämne som viktigt och de ville uttrycka sina åsikter om det. Trots att antalet studerande som svaradepå min enkät bara är 55 studerande, möjliggör det att jag kan ge en djupare bild hur studerande upplever ämnesundervisningen på svenska. Slutsatserna från mina informanters svar kan inte generaliseras till att gälla alla inlärare som studerar på två språk, men de ger en översikt över hur det kan vara.

Man kan formulera frågor på många olika sätt, t.ex. ha flervalsfrågor med fasta svarsalternativ eller använda frågetyper som baserar sig på skalor där man presenterar påståenden. Frågorna med fasta svarsalternativ betyder att respondenten väljer ett av flera svarsalternativ som är formulerat i förväg. Exempel på olika svarsalternativ är sådana som respondenten kan svara bara på ”nej”, ”ja” eller ”vet inte”, svarsalternativ med en lista olika alternativ eller svarsalternativ som innehåller en graderad inställning. Det sistnämnda alternativet kan även uttryckas i form av en skala. Frågorna kan också formuleras så att man lämnar svarsutrymmet fritt, t.ex. ”Hur upplever du att...” (Patel & Davidson 2014: 77–80)

Fördelar med öppna frågor är att informanterna har möjlighet att uttrycka sin åsikt grundligt och svaren kan lyfta fram nya synvinklar. Flervalsfrågor med fasta svarsalternativ tillåter att man jämför svar med varandra eftersom informanterna bara har samma svarsalternativ att välja mellan och svaren är lättare att hantera och analysera med dator. (Hirsjärvi m.fl. 2010: 198–201) Nackdelen med öppna frågor är att de är svåra att analysera medan nackdelen med flervalsfrågor med fasta svarsalternativ är att de inte ger utrymme för informanten att svara på det sättet hen vill (Heikkilä 2008: 51).

När man vill mäta åsikter, attityder, tankar och intressen använder man ofta påståenden med svarsalternativ som består av skalor. Vanligtvis används Likertskalan som är relevant och enkel att konstruera. Svarsalternativen enligt Likertskalan är vanligtvis fem- eller sjugradiga

och alternativen utformar antingen en stigande eller en sjunkande skala. (Hirsjärvi, m.fl. 2010: 200)

Jag använder mig av Likertskalan för de flervalfrågorna som används för att mäta deltagares åsikter eller attityder (Heikkilä 2008: 53), Svartalternativen för flervalfrågorna i min avhandling består av en femgradig skala där svartalternativ 1 är helt av samma åsikt, 2 delvis av samma åsikt, 3 kan inte säga, 4 delvis av en annan åsikt samt svartalternativ 5 helt av en annan åsikt. (Patel & Davidson 2014: 76).

Hirsjärvi m.fl. (2010: 202) råder att inte använda långa och ledande frågor i enkäten. Frågor där man frågar två saker i samma fråga ska också undvikas. Det är viktigt att använda ett språk som alla förstår och allra viktigast är att enkäten är tydlig. Jag hade enkäten både på finska och svenska för att undvika missförstånd ifråga om ordval vilket kunde ha påverkat mina resultat negativt. En viktig del är att man motiverar informanterna att svara på frågeformuläret. Forskaren kan till exempel framhäva att informanten har möjlighet att påverka forskningsresultat. Det är viktigt att forskaren nämner att svar behandlas anonymt. (Patel & Davidson 2011)

Innan jag distribuerade enkäten bland mina informanter gjorde jag en pilotundersökning. Jag bad en av mina studiekamrater att kommentera frågorna och ge mig förbättringsförslag till att formulera vissa frågor. Efter omarbetningen sände jag den igen till henne via Vasa universitets e-blankett för att kontrollera att enkäten fungerar.

1.2.2 Utbildningsprogrammen med svenska som undervisningsspråk vid Vasa universitet

Inom vetenskapsområdet Språk och kommunikation vid Vasa universitet fanns det år 2017 två kandidatprogrammen vilka ordnades på två språk (finska-svenska): kandidatprogrammen för de inhemska språken (KOTI, *kotimaisten kielten kandidaattiohjelma*) och utbildningsprogram språkbadsundervisning (KIKY, *kielikylpykoulutuksen koulutusohjelma*). Inom utbildningsprogrammet för språkbadsundervisning avlägger studeranden

kandidatexamen med svenska som huvudämne. Alla studier avläggs på svenska. Allmänna studier, och kommunikations- och språkstudier avläggs inte på svenska. (Vasa universitet 2017a)

KOTI-programmet var fullständigt tvåspråkigt. I programmet ingår en gemensam tvärvetenskaplig studiehelhet (30 sp) med kurser som hålls antingen på svenska eller på finska. I KOTI- och KIKY-programmet studerar man svenska i en genuint tvåspråkig miljö. (Vasa universitet 2017b)

Vid Vasa universitet inom vetenskapsområdet Språk och kommunikation kunde man år 2017 dessutom studera till magisterexamen på tre olika program:

- Språk expertis i ett specialiserat samhälle (KEY, *kieliasiantuntijuus erikoistuneessa yhteiskunnassa*)
- Magisterprogrammet i svenska och språkbad (MAISS)
- Magisterprogrammet i språkbadundervisning

KEY-magisterexamen består av gemensamma studier, huvudämnesstudier, språk- och kommunikationsstudier och fritt valbara studier. Finsktalande studerande kan välja antingen svenska, tyska eller engelska som huvudämne. (Vasa universitet 2017) Alla studerande inom KEY-programmet har delvis gemensamma studier, medan de huvudämnesspecifika studierna ordnas skilt, dvs. på det språket som studerande har som huvudämnet. (Vasa universitet 2015a)

MAISS-Magisterprogrammet består studierna av både närundervisning och självständiga distansstudie. Under närundervisningen arbetar studerandena både självständigt och i grupper med skriftliga och muntliga uppgifter och övningar. Föreläsningar, studiebesök, inlärningsböcker, nätuppgifter samt tentamina hör också till perioden av närundervisning. Distansstudie består av skriftliga och muntliga uppgifter. Läraren samt studerandena använder sig Moodle-plattform och andra dataprogram, såsom, Adobe Connect Pro, Skype

för att arbeta med varandra under distansperioderna. Programmets all undervisning genomförs på svenska. (Vasa universitet 2014)

Studierandena avlägger först kandidatstudierna inom utbildningsprogrammet för språkbadsundervisning, varefter studierandena avlägger magisterstudierna inom detta program. (Vasa universitet 2017a)

Vasa universitets språkutbildningar överfördes till Jyväskylä universitet 1.8.2017 till följd av att de båda universiteten önskade göra sina profiler klarare. Vasa universitets mål är att specialisera sig på handelsvetenskap, teknik, kommunikation och förvaltningsvetenskap för att vara mer effektiv nationellt och internationellt. Jyväskylä universitet vill fokusera mer på språk. Förändringen erbjuder de språkstudierande större möjligheter att stärka sin kompetens och specialisera sig. Studierandena kan i alla fall slutföra sina studier vid Vasa universitet under övergångsperioden. (Vasa universitet 2017c) Tabellen nedan visar vilka program är avslutade och överfördes till Jyväskylä universitet.

<p>Avslutade kandidatprogram:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inhemska språken - Tyska språket och kulturen - Språkbadsundervisning - Kielet ja viestintä 	<p>Avslutade magisterprogram:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Comparative Cultural Studies - Språkexpertis i ett specialiserat samhälle - Svenska och språkbad - Språkbadsundervisning 	<p>Avslutade internationella magisterprogram:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Master's Programme in Intercultural Management and Communication - Master's Degree Programme in Intercultural Studies Administration and Communication
---	--	--

Tabell 1. Avslutade utbildningsprogram (Vasa universitet 2018c)

Sålunda visar tabell 1 att de program som är aktuella i denna avhandling avslutades.

1.2.3 Juridiska fakulteten vid Helsingfors universitet

Sedan 1991 har det ordnats juridisk utbildning vid Helsingfors universitet i Vasa. Man kan avlägga den lägre högskoleexamen inom juridik, alltså rättsnotarieexamen, samt juris

magisterexamen i sin helhet i Vasa. (Helsingfors universitet 2019a) Helsingfors universitet erbjuder en tvåspråkig kandidatutbildning både på finska och svenska. I den tvåspråkiga utbildningen avlägger man minst 60 studiepoäng på båda finska och svenska från de 180 studiepoängerna som ingår i kandidatexamen. Språket för de återstående 60 studiepoängen kan man välja själv. (Helsingfors universitet 2014: 19)

Av de 180 studiepoäng i rättsnotarieexamen avlägger studerande grund- och ämnesstudier, allmänna studier samt språkstudier, informations och kommunikationsstudier samt ett slutarbete (Helsingfors universitet 2016c). Studerandena som avlägger examen på två språk skriver föreläsningsförhör, tentor, seminariearbeten på det andra inhemska språk och får betyget om en tvåspråkig examen. (Sund-Norrgård 2017)

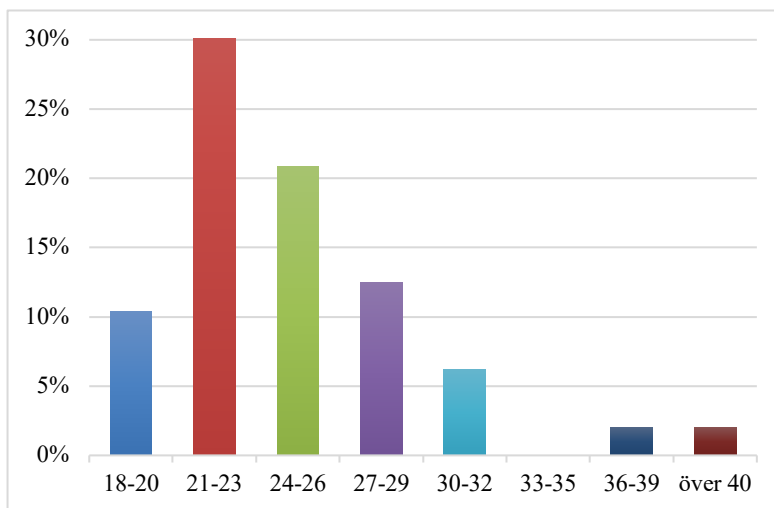
I juris magisterexamen som är 120 studiepoäng ingår ämnesstudier, valfria studier, språkstudier och fördjupade studier. På båda examina är tentlitteraturen huvudsakligen på finska, eftersom det finns ganska lite svensk juridisk litteratur som lämpar sig som tentlitteratur. (Sund-Norrgård 2017)

Vid juridiska fakulteten håller man på att genomgå en studieform som ändrar en del på fakultetens examensstruktur. Det blir mer små föreläsningsförhör och övningar, mindre stora tentor, vilket kanske också kommer att inverka positivt på möjligheten att avlägga delar av studierna på det andra inhemska språk. (Ibid 2017)

1.2.4 Bakgrundsinformation om informanterna

Informanterna i min undersökning utgörs av finskspråkiga studerande vid Vasa universitet som år 2017 studerade vid filosofiska fakulteten antingen i ett kandidat- eller ett magisterprogram. De studerade inom utbildningsprogrammet för språkbadsundervisning, kandidatprogrammet för de inhemska språken, magisterprogrammet i svenska och språkbad eller hade svenska som huvudämne. Informanterna vid Vasa universitet hade svenska som undervisningsspråk i en stor del av sina studier fastän examensspråket är finska. Informanterna vid Helsingfors universitet är finskspråkiga som år 2017 studerade i en tvåspråkig

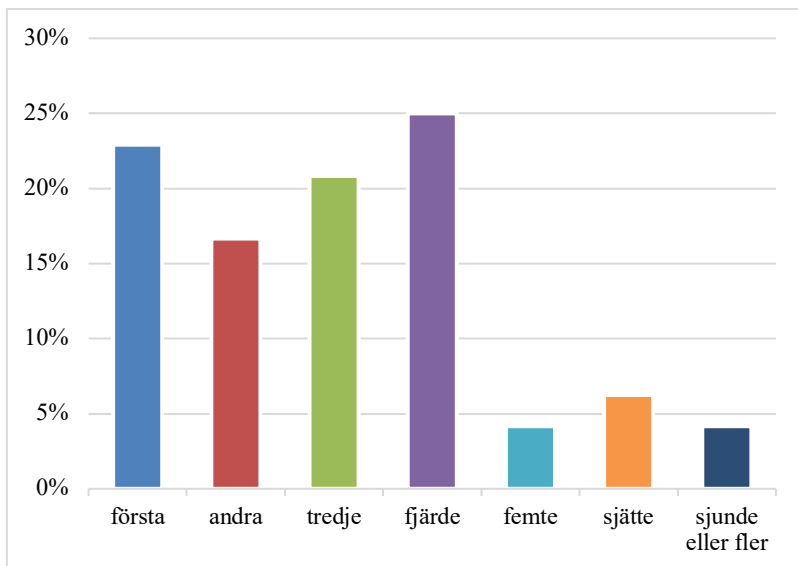
rättsnotarie- eller juris magisterexamen (svenska-finska) vid den juridiska fakulteten i Vasa. Alla studerande hade finska som modersmål och att de studerar helt eller delvis på svenska. Fördelningen av studerandena mellan universiteten är mycket jämn i min studie, eftersom 46 % av informanterna är från Helsingfors universitet och 54 % från Vasa universitet. Majoriteten av informanterna är kvinnor (81 %) medan endast 19 % är män. Resultat i fråga om studerandenas ålder presenteras i figur 1.

Figur 1. Studerandenas ålder

Frågan om studerandenas ålder var en flervalfråga där informanterna ombads välja bland följande åldersgrupper: åldern mellan 18–20, 21–23, 24–26, 27–29, 30–32, 33–35, 36–39 och över 40. Figur 1 visar att majoriteten av studerandena (46 %) hör till åldersgruppen 21–23 år. 10 studerande (21 %) hör till åldersgruppen 24–26 år och 6 studerande (13 %) är 27–29 år gamla. Antalet studerande som är 30–över 40 år är endast 6 % eller 2 %. De yngsta studerandena som är 18–20 år utgör bara 10 % av studerandena. Ingen hör till åldersgruppen 33–35.

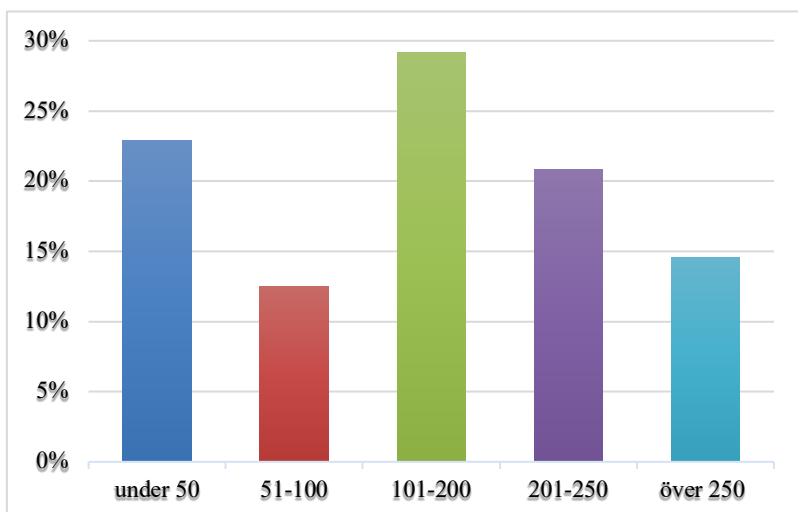
Figur 2 nedan visar fördelningen bland informanterna enligt studieår.

Figur 2. Studerandenas studieår

Majoriteten av studerandena är fjärde årets studenter (25 %) eller första årets studenter (23 %). 21 % av studerandena studerar tredje året, 17 % andra året och 7 har studerat minst fem år.

Förutom studerandenas studieår och ålder ombads de ange sina studiepoäng i enkäten. Figur 3 presenterar fördelningen mellan studerandenas studiepoäng.

Figur 3. Studerandenas studiepoäng

Figur 3 visar att 23 % av studerandena har avlagt under 50 studiepoäng. 13 % har avlagt mellan 51 och 100 poäng. Till kategorin studenter som har avlagt under 200 men mer än 100 poäng är 29 % av studerandena och 21 % hör till kategorin 201–250 studiepoäng. Studerandena som har över 250 studiepoäng utgör 15 % av svaren.

1.3 Metod

Utgångspunkten för min avhandling är att undersöka hur studerande upplever undervisningen på svenska som andraspråk på universitetsnivå. Jag kommer inte göra statistik analys utan ger en generell bild av att varför de över huvud tag studerar på svenska. Min undersökning är både kvalitativ och kvantitativ eftersom jag presenterar en del av resultat i form av ord vilket är kännetecknande för kvalitativa undersökningar och en del i form siffervärden vilket är kännetecknande för kvantitativa undersökningar. Enkäten som informanterna ombads fylla i innehöll öppna frågor och frågor där informanterna fick kryssar för alternativ i femgradiga skalar. Den kvalitativa delen av undersökningen baserar sig på den del av enkäten som har öppna frågor och den kvantitativa delen bygger på enkät delen med slutna flervalsfrågor.

Kvantitativ undersökning baserar sig på antal. Ett statistiskt pålitligt resultat förutsätter ett tillräckligt stort urval. Kvantitativ undersökning kan också kallas för en statistikundersökning. Kvalitativ undersökning handlar om kvalitet, den är tolkande och redogör för en händelse samt hjälper oss att förstå orsaken till varför objektet beter sig på ett visst sätt (Eskola & Suoranta 2001: 61, Heikkilä 2008: 16).

Målet med analys av kvalitativt material är att klargöra materialet och på det sättet producera ny information om det undersökta objektet. Med hjälp av analys strävar man efter att sammanfatta materialet utan att förlora information som materialet innehåller. (Eskola & Suoranta 2008: 137) Vid analys av mitt material använder jag en materialbaserad innehållsanalys som innebär att jag försöker skapa en teoretisk helhet av materialet. Innehållsanalys passar väl som en grundmetod till kvalitativ undersökning. Syftet är att få

materialet i en allmän och sammanfattade mall. (Tuomi & Sarajärvi 2008: 91, 103) I min avhandling behandlar jag data med hjälp av tematiseringar som bygger på enkätsvaren och resultaten grupperas i olika kategorier enligt mina forskningsfrågor.

2 MOTIVATION, ATTITYDER OCH ANDRASPRÅKSINLÄRNING

Min avhandling berör inläring som sker på ett andraspråk och därför diskuterar jag i detta kapitel motivation och attityder främst i relation till andraspråksinläring. I synnerhet i svenskinläringen har attityderna till svenska språket och motivationen att studera svenska varit ett debatterat ämne i Finland (Lempiäinen 2009: 1). Haagensens avhandling *Dialogpedagogik och motivation* (2007) handlar om dialogpedagogiken som undervisningsform och hur den påverkar motivationen hos en grupp finskspråkiga studenter. Hon hänvisar till Mustila (1990) som påstår att motivation och attityder hör intimt samman och att relationen mellan dem kan vara komplicerad, men att positiva attityder allmänt brukar kopplas till god motivation. Eftersom motivation spelar en stor roll i språkinläring presenterar jag begreppet 'motivation' i avsnitt 2.1 och går sedan in på att diskutera motivationens roll i andraspråksinläring i avsnitt 2.2. Jag diskuterar attityder och deras påverkan på andraspråksinläringen i avsnitt 2.3.

2.1 Begreppet 'motivation'

För att kunna lära sig ett nytt språk ska personen själv vilja lära sig språket. Motivation är en utgångspunkt för all inläring. (Doiz, Lasagabaster & Sierra 2014: 32) Det finns många olika definitioner på motivation. Ordets ursprung är i latin *movere* som betyder att röra sig. Motivationen kan definieras som ett tillstånd som kommer från ordet motiv (Peltonen & Ruohotie 1992: 16) Man kan också säga att motivation är "en inre process som aktiverar och styr människans beteende" (Psykologisk uppslagsbok 1976: 273 via Haagensen 2007: 27). Lundgren och Lökhholm (2006: 45) definierar motivation som "de inre processer som aktiverar, guidar och bibehåller beteenden". De avser att motivation handlar om förändring av "sitt beteendemönster till ett annat". Jenner skiljer handlingar och beteenden så att

handlingar har en avsikt medan beteenden kan vara omedvetna (Jenner 2004: 41–42). Ytterligare påverkar motivation våra val på det sättet att den styr hur vi agerar och beter oss. Motivationen påverkar även vad man tänker eller känner under ett uppdrag. Hur intensivt och målmedvetet en person koncentrerar sig på sin uppgift beror på motivation. (Lehtinen, Kuusinen & Vauras 2007: 177)

Enligt Peltonen och Ruohotie (1992: 18) finns det problem med anknytning till termen motivation. Motivation är en hypotetisk term, vilket betyder att ”man inte kan observera en persons motivation direkt” (Peltonen & Ruohotie 1992: 18). Haagensen anser när hon refererar till Nyberg (1988: 14) att det enda man kan observera direkt är en persons beteende (Haagensen 2007: 27). Motivationen är inte heller direkt mätbar men för att samla in information om motivation är de vanligaste metoderna observation av individens beteende, intervjuer och olika slags enkäter (Lammi 2002: 34 via Lempiäinen 2009: 7). Även om man bara kan observera individens beteende och inte motivation kan man dra slutsatser om motivationens styrka baserad på individens beteende (Haagensen 2007: 27).

I följande tabell presenteras definitioner på begreppet motivation enligt Svenska Akademiens Ordbok (SAOB) och Nationalencyklopedins ordbok (NEO) (se tabell 2).

	SAOB	NEO
Motivation	1. förhållandet att eller sätt varefter en viljeakt eller viljelivet bestämmes av motiv (psykiska faktorer eller bevekelsegrunder) 2. sammanfattning av de motiv som bestämmer en viljeakt 3. bestående orsaken till en viss reaktion	psykologisk term för de faktorer hos individen som väcker, formar och riktar beteendet mot olika mål

Tabell 2. Definitioner på motivation enligt ordböcker (Ahl 2004: 18–19)

Motivationen definieras på olika sätt av forskare och det finns olika slags vetenskapliga teorier om motivation. Även tabell 2 visar att olika ordböcker definierar begreppet

'motivation' mångtydigt. I NEO står det: "Teorier om motivation förklarar varför vi över huvud taget handlar och varför vi gör vissa saker snarare än andra" (NEO 2017 via Ahl 2004: 19). Dörnyei (2003: 8–9) påpekar att motivationen inom forskningen ibland har ansetts som en paraplyterm, som täcker många betydelser. Enligt honom berör motivation individens val av en specifik handling, alltså varför individer gör någonting, hur länge de är villiga att hålla på med aktiviteten samt hur hårt de anstränger sig. Enligt Jenner (2004: 15) är motivationen inte personens egenskap utan den följer av erfarenheter personen har och bemötande han får.

Enligt forskning finns det *situationsmotivation* och *allmän motivation*. Ruohotie (1998: 41–42) påpekar att motivation är situationsbunden och dynamisk. Situationsmotivation har att göra men en viss situation i vilken inre och yttre stimulans aktiveras en del motiv och således åstadkommer ett beteende som är riktat åt visst håll. Med begreppet *allmän motivation* betonas den bestående karaktären hos människans beteende (Peltonen & Ruohonen 1992: 17). Det anses att situationsmotivation är betydligt beroende av allmän motivation och som anses vara en synonym till begreppet attityd. Det finns dock en tydlig skillnad mellan attityd och motivation. Motivationen är kortvarig och anknyter till en situation åt gången. Attityder för sin del är relativt fasta och de förändras långsamt. Om motivation för en viss sak förändras betyder det inte att även attityder till samma sak förändras. (Ruohotie 1998: 41–42)

Det finns alltså ingen entydig definition på motivation bland forskarna. Däremot finns det ett stort antal motivationsteorier, egentligen formulerade som inlärningsteorier och delvis överlappande. Därför är det svårt att dra en gräns mellan motivationsteorier och teorier om lärande. (Ahl 2004: 53) I min avhandling är motivation en kombination av olika definitioner och jag följer inte någon speciell motivationsteori.

Haagensen refererar till Wlodkovski (1985) som har undersökt motivationen hos vuxna inlärare. Wlodkovski anser att motivationen kan delas i tre nivåer som är fast integrerade med varandra. Nivåerna som presenteras nedan angår vuxeninlärningen, men de kan likaväl anses vara användbar i all inlärning (Haagensen 2007: 32). Nivåerna är enligt Wlodkovski:

- 1) Framgång + vilja. Den första nivån är utgångspunkt för all inläring. Inläraren måste ha valmöjligheter och uppleva framgång i sina studier.
- 2) Framgång + vilja + värde. Som tillägg till den första nivån betonas på den andra nivån meningen, dvs. att för inläraren är det viktigt att inläringen är meningsfull, och att man kan värdera det som man lär sig.
- 3) Framgång + vilja + värde + nöje. Denna nivå syftar till det att inläraren borde få uppleva inläringen som trivsamt.

Haagensen (2007: 32) konstaterar om Wlodkowskis nivåer att den första nivån är den lägsta nivån i vuxeninläring och den tredje nivån är den som man bör sträva efter. Motivationen kan antas vara hög när inlärarna upplever att de själva kan påverka innehållet i sina studier och att inläringsmiljön är angenäm. När det handlar om vuxna inlärare är det centrala inom all undervisning enligt Wlodkowski (1985) att hjälpa inlärarna att framgångsrikt lära sig något de uppskattar och önskar, samtidigt som inläringen upplevs som trivsamt och meningsfull.

2.2 Motivationens roll i andraspråksinläring

Ovan har jag presenterat begreppet 'motivation' på en allmän nivå. I detta avsnitt diskuterar jag motivationens roll i språkinläring med fokus på andraspråksinläring.

Det har gjorts många undersökningar om motivationens roll i andraspråksinläring. Den största delen av dessa undersökningar har dock fokuserat på inläring av engelska eller andra världsspråk. Minoritetsspråken i tvåspråkiga regioner där talarna av majoritetsspråket lär sig sin regions andra språk har hittills varit ett mindre utforskat men lovande forskningsområde. Det har inte utforskats så mycket hur samma individer är motiverade att lära sig olika språk. (Vincze & Marton 2011)

Om man är motiverad att förbättra sina språkliga färdigheter ska man inte vara rädd att börja studera på sitt andraspråk. Motivation är en viktig del i studier på ett annat språk och detta kan kräva extra ansträngningar (Helsingfors universitet 2014: 21). Baker (2001: 128) konstaterar att motivation är en allmän anledning till att individen antingen lyckas eller misslyckas med att lära sig ett andraspråk.

Motivationen ökar gradvis genom att inläraren sätter mål på något uppdrag, genomför uppdraget och utvärderar resultaten. I motivationsforskning lönar det sig att ta hänsyn till att motivation är något som förändras och kan i vissa situationer vara högre eller lägre än i andra. (Dörnyei & Ushioda 2011: 6) Det är möjligt att motivationen förändras så småningom till exempel på grund av språkinläring. Den är faktiskt den påverkande faktorn som får oss att börja med att lära oss ett andraspråk och senare hjälper motivationen att upprätthålla vår vilja att lära oss ytterligare språk. (Dörnyei 2005: 65)

Dörnyei skriver (1998 via Baker 2011: 128) att det finns två typer av motivation inom andraspråksinläring: *integrativ* och *instrumentell motivation*. Enligt Abrahamsson (2014: 207) är en person med integrativ motivation intresserad av målspråket, samhällslivet, landets kultur och folket som talar språket. Enligt Gardner (1960 via Abrahamsson 2014: 207) innebär integrativ motivation att ”inläraren vill identifiera sig med målspråket, målspråkstalarna och deras kultur.” Instrumentell motivation, som är en motsats till den integrativa motivationen, uppstår när individen har praktiska mål med språkinläring t.ex. att få bättre jobb, uppnå social eller ekonomisk belöning eller avlägga examen. Abrahamsson hänvisar till undersökningar i Kanada och USA gällande inläringen av franska som främmande språk och konstaterar att enligt dessa undersökningar har den integrativa motivationen visat sig ha klarare samband med goda resultat än den instrumentella motivationen. Dessa typer av motivation har dock ingenting att göra med motivationens styrka. Instrumentellt orienterad kan vara lika motiverad som integrativt orienterad person även om den integrativa motivationen generellt sett har visat klarast samband med studieresultat. (Abrahamsson 2014: 208)

Helene Ahl har undersökt motivation i vuxenutbildning i sin bok ”Motivation och vuxnas lärande”. I boken framgår att deltagandet i utbildningen beror av många olika faktorer. Dessa faktorer kan vara antingen pådrivande eller tillbakahållande och de är alltid i samband med personens livssituation. (Ahl 2004: 62, 70)

Per-Erik Ellström, som har undersökt vuxenpedagogik, har nämnt viktiga faktorer inom vuxenpedagogikens forskningsfält. Enligt honom är det viktigt hur ”personen värderar lärande, individuell utveckling, självförtroendet och tilltron till sin egen förmåga att lära sig något”. Påverkande faktorer är individens sociala bakgrund, hans utbildningsnivå samt erfarenheter av tidigare inlärningsituationer. (Ellström 1996 via Juusti 2017: 22)

Med tanke på min undersökning är det klart att motivationen att lära sig svenska inte ensamt räcker till för att börja studera en examen på svenska. Det är viktigt att det finns undervisningsinnehåll som motiverar studerandena (se avsnitt 3.1) på det sättet att ämnesinnehållet och språket kan förmedlas till studerandena trots deras ofullständiga kunskaper i undervisningsspråket.

2.3 Attityder

När man talar om motivation dyker också begreppet ’attityd’ upp. Som det nämndes i avsnitt 2.1 kan allmän motivation anses som synonym till attityder. Peltonen och Ruohotie (1992: 10) definierar begreppet ’attityd’ som följande: ”attityd är ett ganska bestående och logiskt sätt att förhålla sig till ett visst objekt”. Den nutida uppfattningen är dock att attityder nödvändigtvis inte är så stabila utan de kan variera beroende av situation. (Lammi 2002 via Lempiäinen 2009: 9).

Inom andraspråksinläring definierar Rod Ellis attityder som ”inlärarens uppsättning åsikter och målspråkskulturen, den egna kulturen, och när det gäller inläring i klassrum, om lärare och om uppgifter” (Ellis 1985: 293 via Haagensen 2007: 62). Haagensen refererar till Gardner och Lambert (1972) som anser att ”motivationen har sin utgångspunkt i attityden

och inlärares inställning till medlemmar av den kulturella grupp vars språk lärs in, är betydelsefull med tanke på språkinläringen”. Gardner och Lambert betonar att ”attityderna måste vara djupa och genomträngande för att påverka inlärares och hans ideologi”. Attityderna påverkar enligt dem motivationen och motivationen påverkar inläringen. (Haagensen 2007: 62)

Enligt Gardner (1985 via Haagensen 2007: 63) har attityder en stor betydelse inom andraspråksinläringen. Gardner påpekar ”att attityden till målspråket måste involveras i inläringen, eftersom språk inte kan betraktas bara som en neutral lingvistik kod. Det kan t.ex. handla om individens attityder till att lära sig målspråket och till att tala det”. Gardner (1985 via Haagensen 2007: 63) anser att inom andraspråksinläring lär man sig färdigheter som är karakteristiska för en annan kulturell grupp och på det sättet skiljer sig andraspråksinläring från annan inläring. Han understryker att attityder till målspråket kan påverka hur framgångsrikt individen lär sig språket.

Inom andraspråksinläring talar man om språkattityder som gäller ofta attityder till språk på flera nivåer. Det handlar exempelvis om språkliga varieteter, språkval eller språkliga uttryck. (Bijvoet 2007 via Ritola 2016: 17). Även Abrahamsson (2009: 207) konstaterar att attityder påverkar motivationen vilket syns direkt i andraspråksinläringen. Det betyder att attityder har indirekta effekter på inläring. Om attityder till målspråket och dess talare är positiva ökar motivationen att lyckas i inläringen av detta språk medan negativa attityder i sin tur sänker motivationen vilket leder till att inlärningsresultaten blir sämre.

Mustila (1990: 20–21) definierar attityder till andraspråksinläring med tre olika nivåer: 1. mottaglighet, 2, öppenhet och 3. erkännande. På den första nivån är studerandena mottagliga för lärarens anvisningar och idéer samt medvetna om olika språk och kulturer. Det förväntas att studerandena kan fästa sin uppmärksamhet vid undervisningen. Den andra nivån, öppenhet, innebär att studerandena har ett intresse och tolerans till andraspråket och de förhåller sig positivt till undervisningen. Den sista nivån är erkännande vilket betyder att

studerandena förstår nyttan med språket och vill lära sig mera av språket också utanför skolans väggar.

3 ÄMNESUNDERVISNING PÅ TVÅ SPRÅK

Ämnesinriktad språkundervisning växer i vårt samhälle på grund av den europeiska unionen och därför finns det behov av språkkunskaper (Seikkula-Leino 2002: 11). För att uppfylla dessa behov finns det olika program som kombinerar språk- och ämnesinläring. I avsnitt 3.1 berättar jag om olika sätt att tillämpa språk- och ämnesintegrerad inläring i undervisning på universitetsnivå. Tidigare forskning inom ämnesundervisning på två språk på högskolenivå tar jag upp i avsnittet 3.2. Avsnitt 3.3. handlar om språkkunskaper i arbetslivet

3.1 Olika undervisningsalternativ som integrerar språk och innehåll

Ämnesundervisning på två språk eller undervisning på främmande språk har undersökts relativt mycket i Finland men mestadels med den grundläggande utbildningen eller andra stadiets utbildning som utgångspunkt (Nikula & Marsh 1997). Internationellt har man undersökt tvåspråkig undervisning på universitetsnivå men i Finland har tvåspråkig undervisning på universitetsnivå varit ett relativt ovanligt forskningstema. Det finns dock några studier som berör tvåspråkig undervisning eller undervisning på främmande språk i yrkeshögskola i Finland. (Keränen 2012: 25).

Ett exempel på ett tvåspråkigt utbildningsprogram på universitetsnivå är Helsingfors universitets juristutbildning i Vasa som är aktuell i denna avhandling. Helsingfors universitet är det enda tvåspråkiga universitet i Finland vars undervisnings- och examensspråk är finska och svenska. Universitetet erbjuder tvåspråkiga utbildningsprogram vid flera fakulteter. (Helsingfors universitet 2019b)

Det finns olika typer av program om ämnesinriktad undervisning på ett främmande språk eller på ett andraspråk där ett annat språk än personens förstaspråk används som medel i

undervisning. Ämnesundervisning på ett främmande språk är en övergripande term när man talar om användning av ett eller flera språk i undervisningen. Fokus kan ligga på språket eller på skolämnet (Sipola 2006: 12) I Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014: 93) konstateras att i språkbadsundervisning eller undervisning på två språk tillägnar man sig ämnesinnehållet genom språket. Språket är inte endast ett mål utan det är också ett verktyg för inläring.

I dag använder man olika termer om ämnesinriktad undervisning på ett andraspråk eller ett främmande språk och det finns olika sätt att förverkliga integrering av språk och innehåll i undervisningen. Man använder termer som *språkinriktad ämnesundervisning*, *tvåspråkig undervisning* och *språkutvecklande ämnesundervisning* (Keränen 2012: 25). CLIL är ett överbegrepp om undervisning som sker delvis på något annat språk än studerandes förstaspråk. Metoden genomförs på alla utbildningssektorer från grundskolan till vuxenundervisning och högre utbildning (mer om CLIL i avsnitt 3.1.3) Man använder också termerna *plurilingual education*, *flerspråkig undervisning*, *bilingual education* och, alltså *tvåspråkig undervisning*. Med termen *plurilingual education* syftar man på undervisningen som kan ske på flera olika främmande språk och att undervisningen är inriktad till majoritetsspråksstuderande vars språkkunskaper förväntas bli mångsidigare genom undervisningen. Med termen *bilingual education* syftar man på undervisning som sker både på minoritetsspråket och på majoritetsspråket eftersom målet med undervisningen är att förstärka ett minoritetsspråks ställning i samhället. (Nikula & Marsh 1997: 7–8)

Språkbud är ett sätt att förverkliga ämnesinriktad undervisning på ett andraspråk där man tillägnar sig andraspråket i meningsfulla kommunikationssituationer. Språkbud förverkligas i Finland från daghem till årskurs nio. (Vasa universitet 2015b) Vuxenspråkbud är en speciell form av fackspråklig språkundervisning som förverkligas inom högre utbildning. Vuxenspråkbudet presenteras i avsnitt 3.1.2.

Mari Bergroth (2007) presenterar i sin doktorsavhandling *Språkplanering vid en tvåspråkig yrkeshögskola* olika sätt för att integrera språk och innehåll vid högskolor. Dessa alternativ

är *fackspråkligt språkbad*, *vuxenspråkbad inom ramen för språkundervisning* och *undervisning via andraspråk eller främmande språk*. Hennes undersökning liknar min avhandling på det sättet att både min och hennes undersökning handlar om tvåspråkig utbildning inom högre utbildning. I min avhandling behandlar jag studieprogram på universitetsnivå och hennes undersökning handlar om en tvåspråkig yrkeshögskola. De utbildningsprogram vid VU som är aktuella i min avhandling representerar inte direkt ett tvåspråkigt utbildningsprogram men de har några gemensamma drag med olika utbildningsalternativ som integrerar språk och ämne. Helsingfors universitet använder termen *tvåspråkig utbildning* om sin juridiska utbildning i Vasa.

Bergroth (2007) har undersökt fackspråkligt språkbad vid Mellersta Österbottens yrkeshögskola. Med fackspråkligt språkbad avser hon ”språkbad för vuxna vid högskolor där undervisningen i fackspråk på studerandenas andraspråk integreras meningsfullt med ämnesundervisningen”. Med detta avser hon att ämnesundervisningen sker på studerandenas andraspråk, men målet av undervisningen är också att förbättra studerandenas kunskaper i deras andraspråk. Syftet är att de ska inom deras specifika fackområde använda också ett annat språk än deras modersmål. (Bergroth 2017: 14)

I de följande avsnitten presenterar jag först *tidigt fullständigt språkbad*, sedan följer *vuxenspråkbad inom ramen för språkundervisning*. För det tredje diskuterar jag om *ämnesundervisning på andraspråk eller främmande språk* och sist *CLIL*.

3.1.1 Tidigt fullständigt språkbad

Språkbad är en undervisningsform som syftar till att elever tillägnar sig ett andraspråk i meningsfulla kommunikationssituationer och använder det i naturliga sammanhang. Begreppet kallas för *immersion* på engelska. Språkbadet är oftast avsett för barn från majoritetsgruppen som får en del av sin undervisning på landets minoritetsspråk. (Vasa universitet 2015b) I Finland erbjuds tidigt fullständigt språkbad vilket betyder att programmet inleds på daghemmet i åldern 3–6 år och fortsätter till årskurs 9 (Vasa universitet

2015c). Det tidiga fullständiga språkbadet också innebär att på första årskursen undervisas finskspråkiga barn på språkbadsspråket, alltså på svenska. Efter de första årskurserna växer undervisningen småningom på förstaspråket (Laurén 1999: 23)

Språkbad erbjuds på olika delar i Finland i daghem, grundskolor och även i högskolor. År 1982 introducerades det i Canada ett mycket sent språkbad, *late late immersion* på engelska, vars mål var att erbjuda både ämneskunskaper och språkkunskaper för universitetsstuderanden. Studerandena fick traditionell språkundervisning i anknytning till föreläsningarna på andraspråket. Till exempel vid Vasa universitet tillämpades en språkbadsliknande metod i svenskundervisningen för ekonomistuderande år 1992 varefter metoden senare har använts för humanister. (Sipola 2006: 19, 23)

Erfarenheterna av tidigt fullständigt språkbad är nyttiga också med tanke på fackspråkligt språkbad, fast studerandena är mycket yngre. Gemensamt för dessa två programmen är nämligen lärarens och studerandenas roll samt anknytningen av språket och innehållet i undervisningen. (Bergroth 2007: 16)

3.1.2 Vuxenspråkbad inom ramen för språkundervisning

Vuxenspråkbad inom ramen för språkundervisning är en form av fackspråklig språkundervisning där språket och innehållet integreras delvis (Bergroth 2007: 16–17). Met (1998: 40–41 via Sipola 2006: 21) har skapat ett kontinuum där man placerar olika program som integrerar språk och ämne. Mets kontinuum utgörs av språkbetingade språkprogram (*language driven language programs*) där man lär sig språket som ett skilt läroämne. Den andra sidan representerar innehållsbetingade språkprogram (*content-driven language program*) dit det tidiga fullständiga språkbadet hör. I innehållsbetingade språkprogram är målet att både språket och innehållet är lika viktiga i undervisningen. Däremot beror integrationen av språk och ämne i fackspråkligt språkbad mycket på studerandenas språkkunskap och på deras andra färdigheter (t.ex. skedet av studierna) att integrera språk och ämne. (Bergroth 2007: 17–18)

I vuxenspråkbad utgår man från att studerandena är aktiva och att de själva tar ansvar för sin egen inläring (Sipola 2006: 24). Detta kallas för autonom inläring som använts såväl i språkundervisning för barn och ungdomar som i vuxensammanhang (Sipola 2006: 16). Sipola hänvisar till Henri Holec (1981: 3) som har ursprungligen definierat begreppet *autonom inläring* som betonar att autonomi i inläringssammanhang innebär en förmåga hos inläraren att överta ansvaret för sitt lärande. *En autonom inlärare* skall kunna planera och genomföra samt utvärdera sitt arbete.

När studeranden tar på sig ett större ansvar för sin egen inläring ska också lärarens roll definieras. Läraren har en handledande roll som motiverare, observatör, uppmuntrare, rådgivare och stödperson som skal underlätta inläring med material och som skal hjälpa studerande vid behov. Som redan nämnts ovan, ansvarar studerandena i stor utsträckning för kursens innehåll och för sin egen inläring i vuxenspråkbad. Vuxenspråkbad skiljer sig från traditionell, lärardominerad språkundervisning just för den skull att studerandena har kontroll över innehållet och inläringen. Språket i vuxenspråkbad är ett medel på samma sätt som i tidigt fullständigt språkbad så att språkets kommunikativa aspekt betonas. (Sipola 2006: 17–18, 24)

Det har visat sig i språkundervisningen att när innehållet anknyter till studerandes eget fackområde känner de språkundervisningen mer intressant. Detta härstammar från resultat i en undersökning där det fackspråkliga innehållet räcker inte ensamt till att väcka motivationen. För att kunna motivera studerande måste man hitta arbetsmetoder som gör detta. Muntliga presentationer, planering, m.a.o. allt arbete i språkbadsgupper görs på svenska. Också kontakterna till den svenskspråkiga miljön utanför närundervisningen är nyttiga. Man skall även ta hänsyn till studerandenas muntliga språkkunnande och deras fel i tal ska korrigeras. (Bergroth 2007: 16–17) Enligt Sipola är det viktigt att man tar hänsyn till studerandenas önskemål och intressen så att deras motivation behålls och inläringen upplevs meningsfullt (Sipola 2006: 24–25).

3.1.3 Ämnesundervisning på ett andraspråk eller ett främmande språk

De undervisningsprogram som ges på ett annat språk än studerandenas förstaspråk kallas för ämnesundervisning på andraspråk eller främmande språk. Enligt Bergroth ”är den största skillnaden till fackspråkligt språkbad att undervisningen ges på främmande språk främst på grund av internationaliseringen, inte på grund av förbättrade möjligheter till språkinläring” (Rauto 2004: 245–246 via Bergroth 2007: 17). Ämnesundervisning på andraspråk eller på främmande språk har sin utgångspunkt i ämnesundervisning. Läraren som undervisar i kurser är inte nödvändigtvis en specialist på språkundervisning och -inläring utan är en specialist på sitt fackområde. Dessutom kan läraren i dessa program planera undervisningen så att den medvetet stöder språkinläringen eller koncentrerar sig enbart på det innehållsrika, alltså stoffet. (Bergroth 2007: 29)

Alla de fyra ovan presenterat undervisningsalternativen som integrerar språk och ämne leder till förbättrade språkkunskaper hos studerandena. Man kan konstatera att de största skillnaderna mellan dessa undervisningsalternativ ligger på förhållandet mellan språket och innehållet och på lärarrollen. Till exempel i språkbad är språk och innehåll lika viktiga medan i ämnesundervisning på ett andraspråk eller ett främmande språk ligger tyngdpunkten på ämnesundervisningen. I vissa program, såsom i både tidigt fullständigt språkbad och fackspråkligt språkbad, är lärarrollen annorlunda: språkbadsläraren tar nämligen hänsyn till både språk och ämne.

CLIL (på engelska *content and language integrated learning*; språk- och innehållsintegrerad undervisning) är en undervisningsform där ett eller flera skolämnen undervisas på ett främmande språk. Fokus ligger inte enbart på språket eller ämnet utan lika viktigt är att lära sig ett språk genom innehåll samt att lära sig innehåll genom språk. Detta betyder att ämnet och språket sammanknyts i processen. (Coyle, Hood & Marsh 2010: 1) CLIL undervisning är mycket populär inom EU och bakgrunden är främst politisk. Globalisering, ekonomiska och sociala drivkrafter har påverkat till det ökade intresset för CLIL samt att den anses vara ett effektivt sätt att lära sig ett främmande språk. Det finns dock ingen klar definierad modell eller vissa regler för hur CLIL-undervisningen ska förverkligas. Därför finns det en stor

variation av olika sätt att hur undervisningen ges på det främmande språket. (Nikula & Järvinen 2013: 144–145, Sundman 2013: 70)

CLIL användas som en paraplyterm när man pratar undervisning på ett främmande språk. Metoden utförs i grundskolor, högskolor och även i vuxenundervisning. CLIL kan tillämpas genom olika program och det finns flera olika metoder att undervisa vilka är t.ex. språkbåd, tvåspråkig och flerspråkig utbildning, språkdusch samt berikade tvåspråkiga program. (Mehisto 2008: 12–13)

I CLIL undervisningen fokuserar man på ämne och innehåll vilket betyder att studerande lär sig språket genom ämnesundervisningen (Mehisto, Marsh & Frigols 2012: 11). I undervisningen fokuserar man också på autenticitet vilket betyder att inläringen sker naturligt och man nödvändigtvis inte behöver läroböcker. Det är viktigt att lärare som undervisar med CLIL metoden behärskar målspråket flytande. De är vanligtvis varken infödda talare eller språklärare. (Coyle m.fl. 2010: 67–68, Nikula & Järvinen 2013: 145) Övningar och material som läraren erbjuder för studerande är kognitivt utmanande men samtidigt språkligt förståeliga (Coyle m.fl. 2010: 67).

Coyle m.fl. (2010: 37) anser att språkinläringen i CLIL-undervisning kan delas i tre olika delar: ”*language of learning, language for learning* och *language through learning*.” Den första delen, *Language of learning*, innebär att man behöver språk för att kunna berätta om ämnet. Det är viktigt att språket lärs samtidigt som man lär sig ämnet utan att grammatiken ska korrigeras hela tiden. *Language for learning* som är den andra delen, handlar om hur man använder sig och förstår språket effektivt i situationer där språket behövs och hur personen klarar sig av i dessa situationer. Den sista delen, *Language through learning*, betyder att personen som aktivt använder sig språket lär sig effektivt. Med andra ord: ”Studerande behöver språket för att stöda och utveckla deras tänkande samtidigt när de lär sig nya kunskaper”. (Coyle m.fl. 2010: 37)

Nuförtiden erbjuder högskolor allt mer internationella program och varje år kommer utländska studenter till högskolor. Därför finns det olika modeller av CLIL-undervisning i högskolor och mycket variation i CLIL-undervisningen eftersom alla högskolelärare inte har kompetens i CLIL-metodik. Coyle m.fl. (2010: 24–25) talar om tre olika modeller av CLIL i högskolor: *Plurilingual education*, *Adjunct-CLIL* och *Language-embedded content courses*. I den första modellen, *Plurilingual education*, undervisas mer än ett språk genom CLIL-metoder. Metoden passar väl i multikulturell undervisning men också när inlärarna behöver breda språkkunskaper som t.ex. inom handelsvetenskaper. *Adjunct-CLIL* är en modell där undervisningen av språk och ämne sker parallellt. Målet är att både förmågan att använda språket och kunskaperna om ämnet ökar. I den tredje modellen, *Language-embedded content courses*, kan de deltagande studenterna ha olika modersmål men undervisningen sker på ett CLIL-språk som oftast är engelska och studeranden får stöd i både språk- och ämnesinläring och lärarna är specialister i ämnet och språket. (Coyle m.fl. 2010: 25.)

3.2 Tidigare forskning i ämnesundervisning på två språk på högskolenivå

Mina informanter studerar inte svenska språket utan de studerar sitt fackområde delvis eller helt på svenska och därför sammanfattar jag i detta kapitel några relevanta studier som gjorts om integrering av språk och ämne.

Dagens affärsliv är mycket internationellt och kräver mångsidiga språkkunskaper av anställda. Språkundervisningen i skolan anses av många inte vara tillräcklig med tanke på de krav som arbetslivet ställer. Man kunde öka antalet språklektioner i skolan för att uppfylla det här kravet men det är oftast inte möjligt på grund av bristen på tid och resurser. Därför har man börjat satsa på att integrera språk och innehåll i undervisningen för att effektivisera språkinläringen. (Nikula & Marsh 1997: 7–8)

En intressant undersökning kring vuxenspråkbild hos universitetsstudenter har utförts av Jeremie Serors och Alysse Weinbergs (2015). I den intervjuades universitetsstudenter som deltog i språkbild på franska vid Ottawa universitet i Kanada. Programmet är avsedd för

kanadensiska studerande som har engelska som förstaspråk eller studerande som har något annat språk än engelska eller franska som förstaspråk. Studerandena kan avlägga kandidatexamen så att de tar kurserna på sitt andra inhemska språk (franska).

Vuxenspråkbad vid Ottawa universitet startades för att öka språkkunskaperna hos engelskspråkiga kanadensare samt för att upprätthålla daglig interaktion mellan engelsk- och franskspråkiga. Huvudfokus i forskningsprojektet ligger i att undersöka länken mellan språkutveckling, motivation och identitet. Franskspråkiga och de studerande som deltar i språkbadsprogrammet avlägger samma kurser vilket ger en möjligheten att integrera språkbadsstuderande med fransktalande studerande.

Resultat i Serors och Weinbergs undersökning visar att studerandena i språkbad förhåller sig positivt till franska språket. Programmet har inte bara förbättrat studerandenas språkkunskaper utan det har bidragit till att studerandena har möjligheten att utvecklas mot tvåspråkig kompetens och uppfattar sig själva som tvåspråkiga. Inom programmet identifierar studerandena sig med fransktalande på olika sätt. Studerandena lär sig att förstå de fransktalande och deras kultur, har tillägnat sig beteende hos de fransktalande och de uppskattar de fransktalandes värde och rättigheter. På lingvistisk nivå har studerandena tillägnat sig en infödd fransk accent.

Trots att Serors och Weinbergs huvudfokus var på att undersöka vilken inverkan programmet kan ha i studerandenas identitet finner jag relevanta länkar med deras resultat och min avhandling beträffande språkutveckling och motivation att studera på ett andraspråk.

En studie som liknar min egen är gjord av Maiju Vihonen (2016). Vihonen undersökte i sin avhandling pro gradu integrering av språk och ämne vid en högskola med CLIL som undervisningsmetod. Syftet med undersökningen var att få veta hur studerande lär sig ämne och språk (svenska) under en substanskurs och en språkkurs. Vihonens resultat visar att studerandenas motivation och uppfattning om sin egen språkinläring under kursen beror på valet av substanskurs och studieinriktning. När innehållet i substanskursen är intressant,

studerandena upplever den som utmanande och motiverande. På det sättet lär studerandena språket och innehållet enligt CLIL-principer (se avsnitt 3.1.3) Om kursens innehåll är däremot tråkigt eller hör inte till studerandes studieområde tycker studerandena att de inte lär sig så mycket. (Vihonen 2016)

På basis av resultaten i Vihonens studie borde man integrera språk och ämne på det sättet att studerande har bättre möjligheter att lära sig sitt fackområdes terminologi. Man borde ta hänsyn till språkkursernas innehåll så att kursen är tillräckligt utmanande och att substanskursernas innehåll lämpar sig för målgruppen. Detta leder till bättre motivation att studera under kursen.

En ytterligare studie som liknar min egen är Katriina Angervos (2011) studie där hon tar reda på studerandenas syn på språkkunskaper och språkstudier under studier och i arbetslivet där efter. Hon analyserar hur studerandena förhåller sig till en tvåspråkig (finska-svenska) undervisning vid Vasa universitet och hur en tvåspråkig utbildning skulle förverkligas på det bästa sättet. Angervo ville också ta reda på hur en tvåspråkig utbildning kan påverka studerandenas studier och om utbildningen främjar deras yrkeskompetens. (Angervo 2011)

I Angervos studie visar resultaten ett klart intresse för tvåspråkiga studier hos studerande. Studerandena ser den tvåspråkiga utbildningen som en fördel i rekryteringssituationer och de förväntar sig att kunskaperna i svenska förbättras när de kommer ut i arbetslivet. Enligt studerandena kan studier på två språk kännas krävande, svåra och de kan fördröja studierna. (Angervo 2011)

3.3 Språkkunskaper i arbetslivet

Behovet av språkkunskaper är stort i arbetslivet och det sägs att studierna är en nyckel till arbetslivet. Speciellt studier på två språk kan ge mer möjligheter i arbetslivet. Wilhelm Barner-Rasmussen berättar i sin artikel *Språkkunskapernas betydelse i arbetslivet: fallet svenska i Finland* (2017: 12) om behovet av språkkunskaper i arbetslivet. Artikeln fokuserar på svenskans roll i det finländska arbetslivet. Barner-Rasmussen poängterar att dagens

affärliv är mycket internationellt och oftast är engelskan ett gemensamt språk på arbetsplatsen men också andra språk används. Exakt vilket eller vilka andra språk som används på en viss arbetsplats beror på många faktorer såsom vilka marknader företaget eller organisationen riktar sig till och vem som äger företaget. Ett stort antal finländare är beroende av svenska intressenter exempelvis som kunder, leverantörer, medarbetare, förmän eller ägare och grunden för detta är att Finlands och Sveriges ekonomier hör till de mest integrerade självständiga nationella ekonomierna i världen. (Barner-Rasmussen 2017: 12)

Det finns inte många företag som annonserar vid rekrytering att de förutsätter kunskaper i svenska hos sina anställda. I en genomsnittlig rekryteringssituation kräver arbetsgivarna endast finska och engelska och det är sällan som kunskaper i svenska är ett absolut krav. (Barner-Rasmussen 2017: 13) Men samtidigt berättar Barner-Rasmussen att företag kan kräva goda kunskaper i svenska för specifika arbetsuppgifter och särskilt vid rekrytering till högre positioner. Faktumet att arbetsgivare i Finland sällan kräver svenska för lägre nivåer i organisationen kan ge en felaktig bild av att språk inte behövs. Därför uppmuntrar Barner-Rasmussen att man ska visa sina språkkunskaper vid rekrytering samt på själva arbetsplatsen. (Barner-Rasmussen 2017: 13)

Som en språkkunnig arbetssökande måste man inse att det inte är många som får ett arbete endast på basen av sina språkkunskaper: det krävs substanskunnande också. Men att behärska ett språk som är relevant för företaget gör arbetssökande utan undantag intressantare för en potentiell arbetsgivare. Kunskaper i svenska är en merit som ger ett övertag på arbetsmarknaden och därför bör man motivera studerande att skaffa sig hyfsade kunskaper i ett ytterligare språk (Barner-Rasmussen 2017: 13).

Finland har blivit mycket internationell under 2000-talet. Många utländska turister besöker Finland, invandringen har ökat och finländare skaffar sig internationell erfarenhet genom om att bo, arbeta, resa och studera utomlands. Många företag i Finland är en del av en internationell koncern och koncerns officiella språk är något annat än finska. När ett företag

är internationellt och mångkulturellt ökar behovet av språkkunskaper hos de anställda. (EK 2014: 5–7)

Behovet av språkkunskaper gäller inte bara i internationella företag utan det är vanligt också i små och medelstora nationella företag. Många start-up företag riktar sig direkt in på världsmarknaden utan att först få en stark plats i sitt hemland. Finlands Näringsliv (EK) gjorde år 2013 en förfrågan om språkkunskaperna i sina medlemsföretag. Enligt EK är det finska, engelska och svenska som används mest i medlemsföretagen men det finns växande behov av personal som behärskar även andra språk. Det kom fram att genom att förena språk- och ämnesstudier i skolor skulle språkkunskaperna som behövs i arbetslivet ge den nödvändiga yrkeskompetensen redan under studier. Detta förutsätter att skolorna utvecklar sina språkstudier och ökar utbudet av språk- och innehållsintegrerad undervisning. (EK 2014: 7–8, 24)

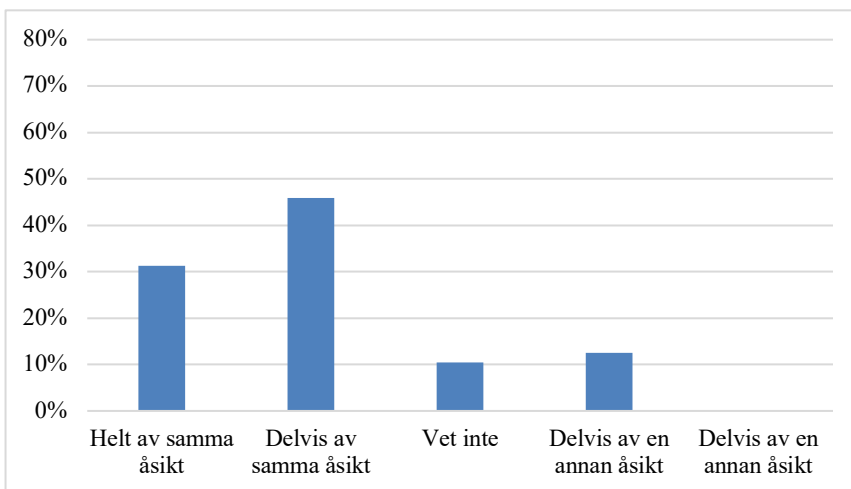
Det spelar ingen roll vilken ålder eller vilka arbetsuppgifter det är fråga om, det är det livslånga lärandet som ska uppmärksammas. Förfrågan som EK gjorde visar att olika språk behövs och företag uppmuntrar personalen att delta i språkkurser. Språkkunskaperna har definierats i nationella och internationella sammanhang som framtidens nyckelkunskaper. (EK 2014: 8) Globaliseringen av ekonomin och teknologiska förändringarna gör att många vuxnas kunskapsbehov är allt större (Leppänen m.fl. 2013) och dessutom har EU-länderna som mål för 2020 att öka utbudet av vuxenutbildning och ta fram flexibla vuxenutbildningssystem av hög kvalitet och med förstklassig undervisning (EU 2020 strategi). Med vuxenutbildning vill man förbättra förmågan att anpassa sig till förändringarna som sker i dagens arbetsliv.

4 INFORMANTERS UPPLEVELSER AV STUDIER PÅ ANDRASPRÅKET SVENSKA

I det här kapitlet presenteras resultaten i min undersökning. Jag presenterar resultaten med hjälp av figurer och citat. Jag har kategoriserat svaren tematiskt utgående från mina forskningsfrågor (se avsnitt 1.1). Avsnitt 4.1 handlar om studerandenas motivation och avsnitt 4.2 handlar om studerandenas utvärdering av sina språkkunskaper i svenska. I avsnitt 4.3 presenterar jag resultaten om studerandenas upplevelser om studier på svenska och 4.4 handlar om studerandenas bedömningar av att vad de förväntar sig av utbildningen med tanke på arbetslivet.

4.1 Motivation att studera på andraspråket svenska

Jag ville med hjälp av en påstående och en öppen fråga (fråga 10) få reda på hur studerandena upplever motivationens roll i deras studier. Studerandena fick på en femgradig skala ta ställning till påståendet *Att studera på svenska som L2 är motiverande*. Resultatet illustreras i figur 4 nedan.

Figur 4. Studerandenas syn på påståendet ”Att studera på svenska som L2 är motiverande”

Figur 4 ovan visar att informanterna har generellt en hög motivation att studera sitt fackområde på sitt andraspråk (svenska) eftersom 46 % av studerandena var delvis av samma

åsikt och 31 % helt av samma åsikt med påståendet. 13 % av studerandena var delvis av en annan åsikt med påståendet men ingen av helt av en annan åsikt med det. 10 % av studerandena svarade att de inte visst om det var motiverande att studera på svenska som L2.

Nedan presenteras studerandenas svar gällande deras bakomliggande motiv att studera på sitt andra språk vid Vasa universitet och Helsingfors universitet. I studerandenas svar uppstod det likadana motiv oberoende av vilket universitet de studerar vid. Jag har delat svaren i sex teman: allmänt intresse för språk, vilja att förbättra kunskaper, arbetsmöjligheter, principiella grunder, släkt-, vänner- och familjerelationer och övriga motiv. Dessa presenteras nedan i avsnittet 4.1.1–4.1.6.

4.1.1 Allmänt intresse för språk

En del studerande nämnde att det bakomliggande motivet för att studera på svenska som L2 handlar om allmänt intresse för svenska språket. Studerandena är intresserad av språket, de tycker om det och det känns naturligt att studera på svenska (ex. 1–3).

- (1) Pidän ruotsin kielestä ja se oli osasyynä ylipäättään Vaasan hakemiselle.
- (2) Jag valde svenska därför att jag är intresserad.
- (3) Jag var intresserad av att studera svenska och det kändes naturligt för mig.

En studerande i exempel 4 nämner hens positiva inställning till främmande språk och det har alltid varit lätt att studera språk. Det underlättar även inläring av andra främmande språk när man kan behärska flera språk (ex. 5).

- (4) Olen aina pitänyt vieraista kielistä, ja kielten oppiminen on ollut minulle helppoa. Minulla on myös hyvin positiivinen suhtautuminen ruotsin kieleen.
- (5) Uusien kielten oppiminen parantaa myös kykyä oppia lisää uusia kieliä.

Studerandena ser att det att de studerar sitt fackområde på sitt andraspråk är en extra utmaning vilket ger även mer motivation att studera eftersom man klarar av något som man inte är van vid. Studerandena känner sig vara tillräckligt bra att ta emot den extra utmaning som studier på svenska kan medföra. Man kan konstatera att dessa studeranden visste redan då de sökte att det kan betyda extra arbete att studera på sitt andraspråk men de vill oavsett utmana sig själva (ex. 6–7)

- (6) Hakiessani oikeustieteelliseen ruotsiksi, joka ei ole äidinkieleni, mutta jossa jo silloin lukioaikana olin hyvä, ajattelin sen olevan extrahaaste, joka kunnianhimoisena ihmisenä toimi minulla lisämotivaattorina opiskeluun
- (7) Koin myös ruotsin kielen taitoni lukion jälkeen riittävän hyväksi ja halusin ottaa haasteen vastaan.

Exemplen 1–7 ovan visar att studerandena har flera olika motiv att studera på svenska och några studerande visar sig att ha allmänt intresse till svenska språket eller till främmande språk över huvud taget.

4.1.2 Vilja att förbättra sina kunskaper

Möjligheten att förbättra sina kunskaper i svenska genom studier på svenska intresserar mina informanter eftersom en del studerandena anger att det bakomliggande motivet att studera på svenska har varit bara viljan att förbättra sina kunskaper i svenska (se ex. 8–10).

- (8) Haluan oikeasti oppia ruotsia.
- (9) Haluan kehittää ruotsin kielen taitojani mahdollisimman paljon.
- (10) Innan jag började studera i Vasa jag kunde nästan ingen svenska och tänkte at tvåspråkiga utbildning skulle vara en jättebra chans att förbättra min kunskap i den andra inhemska språket.

En del studerandena nämner att de vill förbättra sina kunskaper i svenska på grund av framtida arbetsmöjligheter (ex. 11–13)

- (11) Haluan oppia tuottamaan ja ymmärtämään ruotsia paremmin. Varsinkin jos tuleva työni on esim. Vaasassa, tulen varmasti tarvitsemaan kieltä.
- (12) Halusin kehittää kielitaitoani tulevaisuutta varten.
- (13) Halusin kehittää ruotsin kielen taitojani, sillä alallani ruotsin kielen taidosta on paljon hyötyä.

En studerande tycker att det är motiverande när man förstår svenska ännu mer och det underlättar skolgången (ex. 14).

- (14) On motivoivaa huomata se, että ymmärtää ja pystyy seuraamaan luentoja myös ruotsiksi

Svaren ovan visar delvis en äkta vilja att lära sig svenska bättre men arbetslivets krav förutsätter goda språkliga kunskaper vilket är också en anledning till varför några studerande vill förbättra svenska.

4.1.3 Arbetsmöjligheter

Kunnande av landets båda inhemska språk kan vara en avgörande faktor i rekrytering av en kandidat framom en som inte kan de båda språken. På det sättet kan en sökande ha en konkurrensfördel och skilja sig från de andra sökandena. Av exemplen 15–17 nedan framgår det att studerandena ser nyttan med att avlägga utbildningen på svenska med tanke på arbetslivet.

- (15) Jag vill lära mig svenska eftersom det kan vara en stor fördel på arbetsmarknaden.
- (16) Kaksikielisellä tutkinnolla erottuu rekrytointitilanteessa.
- (17) Kaksikielisestä koulutuksesta voisi olla hyötyä myöhemmin työelämässä.

I svaren ovan konstaterar en studerande att svenskan kan vara en stor fördel i yrkeslivet vilket motiverar att lära sig det (ex. 15). En annan säger att man skiljer sig i rekryteringssituationen med att ha gått en tvåspråkig utbildning (ex. 16) och ytterligare en anser att en tvåspråkig utbildning kan vara till nytta senare i arbetslivet (ex. 17). I vilket arbete som helst kan man ha nytta av en tvåspråkig bakgrund. Speciellt om man vet att man kommer att behöva det andra inhemska språket i sitt framtida arbete är en utbildning på undervisningsspråket svenska en konkurrensfördel och till nytta för en med finska som förstaspråk. Studerandena tycker att de får lättare arbete då man kan svenska bättre än genomsnittet och att behärska båda inhemska språken öppnar mångsidigare karriärmöjligheter (ex. 18–19).

- (18) Uskon, että saan töitä paremmin, jos osaan ruotsia paremmin kuin keskiverto suomalainen.
- (19) Mielestäni molempien kotimaisten kielten hallitsemisen myötä uramahdollisuudet ovat hyvin monipuoliset.

Som de kom fram i svaren ovan (ex. 14–19) beror motivationen att studera på det andra inhemska språket i hög grad på det hur stor nytta studerandena väntar sig kunna få från utbildningen med tanke på yrkeslivet. Studerandena är intresserade av de arbetsmöjligheter som de kan få genom utbildningen och de vill verka på svenska inom sin bransch och detta motiverar dem till att genomföra utbildningen på svenska.

4.1.4 Principiella grunder

Finland är ett tvåspråkigt land med två nationella språk. Genom att avlägga examen på det andra inhemska språket på universitetsnivå kan man samtidigt underhålla kontakten med svenskheten i Finland.

- (20) En kuitenkin halua oppia ruotsia hyvin vain sen takia, että tulen mahdollisesti tarvitsemaan sitä joskus, vaan myös periaatteellisista syistä. Suomessa on kaksi virallista kieltä, ja haluan pystyä puhumaan molempia vähintäänkin sujuvasti.
- (21) Finland är ett tvåspråkigt land och den andra inhemska språket är jätteviktig speciellt på den juridiska branschen

Svaren ovan (ex. 20–21) visar att bland studerandena är det inte bara viljan att förbättra sina kunskaper eller att få ett bättre arbete som motiverar dem att studera på andraspråket svenska utan en del studerande har en principiell orsak till att studera på svenska.

4.1.5 Släkt, familj och vänner

Som nämndes tidigare i avsnitt 2.2 motiveras vuxna av sina tidigare och nutida erfarenheter vilket syns i mina resultat. En del studerande nämner familjrelationer som ett motiv att studera på andraspråket svenska. Även för att kunna kommunicera bättre med familjen nämns (ex. 22).

- (22) Halusin oppia kieltä aidosti kaksikielisessä ympäristössä. Sukulaisia asuu Ruotsin puolelle, joten kommunikointi sinne helpompaa ja mukavaa kun saa näyttää, että perheen jäsenet voivat puhua myös omaa äidinkieltään.

I svaret nedan (ex. 23) kommer familjrelationen och identitetrelationen fram, dvs. att svararen redan har en bakgrund eller ett identitetsförhållande med språket. Enligt svaret nedan känner studeranden sig kanske tvåspråkigt på grund av mammas släkt och vill därför studera på svenska.

- (23) Äidin puolen suku on ruotsinkielistä, osa heistä asuvat ruotsissa jne. Ehkä olen kasvanut siihen ja siksi lähdin opiskelemaan sitä.

Att studera på svenska på grund av svenska vänner nämns också (ex. 24).

- (24) Minulla on paljon ruotsinkielisiä ystäviä, ja halusin heidän seurassaan puhua ruotsia

Även tidigare erfarenheter relaterade till målspråket land nämns som motiv (ex. 25).

- (25) Eftersom jag har bott i Sverige och redan där studerat på svenska så var det naturligt för mig att studera på svenska här i Finland också.

För några studerande visar svaren (22–25) ovan att orsaken till att studera på svenska inte är på grund av nyttoaspekter utan att kunna förbättra sin egen språkliga identitet. Kunskaper i svenska möjliggör också kontakten mellan vänner och släktingar.

4.1.6 Övriga motiv

Alla studerande har inte språk- eller arbetsrelaterade motiv till att studera på andraspråket svenska. För vissa studerande har valet ingenting att göra med förbättring av kunskaperna i svenska, nyttan med tanke på arbetslivet, allmänt intresse för språk, familjerelationer eller principiella grunder. Övriga motiv har varit b.l.a. ett lättare inträde till en universitetsutbildning, viljan att studera just i Vasa eller att man inte vill lämna sin hemort (ex. 26–29).

- (26) Alun perin tämä oli helpoin tapa päästä opiskelemaan luokanopettajaksi.
- (27) Osaksi Vaasan yksikköön oli helpompi päästä sisälle.
- (28) Muutenkin halusin opiskella Vaasassa, jossa pakollinen opetus on pitkälti ruotsiksi, joten valinnanvaraa ei ollut.
- (29) En halunnut muuttaa Vaasasta toiseen kaupunkiin.

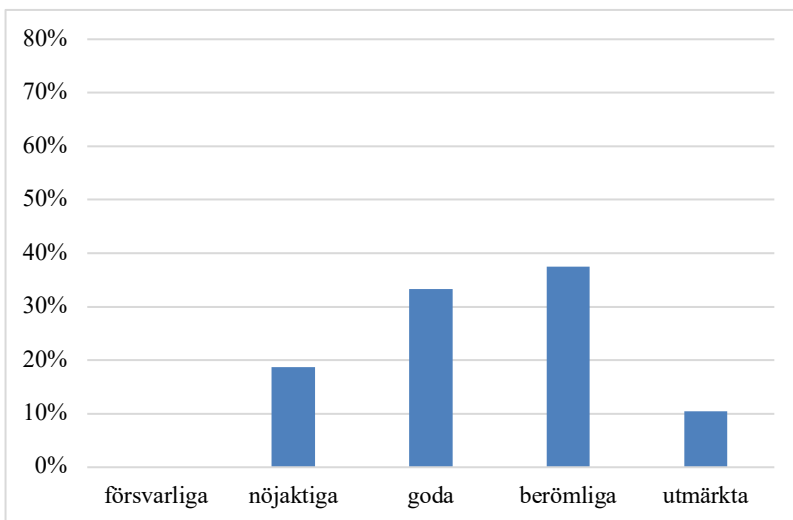
Även yrkesval har varit motivet eftersom VU var år 2017 det enda universitet där man kunde studera till klasslärare eller svensklärare genom språkbadsutbildning (ex. 30–31).

- (30) Koulutus, joka johtaa haluamaani ammattiin, on mahdollista suorittaa Vaasassa vain ruotsin kielellä ja en halua/halunnut muuttaa Vaasasta toiseen kaupunkiin.
- (31) Jag vill jobba som lärare.

I svaren 26–31 kommer fram att motivet inte endast ha varit förbättringen av språket utan de praktiska anledningarna som hör ihop med inträdet till universitet, studiemöjligheter eller bostadsorten.

4.2 Kunskaper i svenska

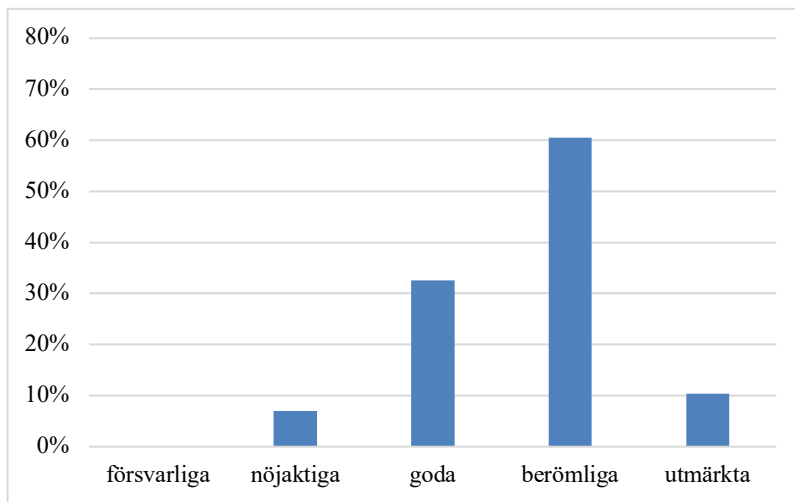
Jag ville även utreda studerandenas skriftliga och muntliga kunskaper i svenska. Det är viktigt att undersöka hurdana färdigheter studerandena anser att de har för tillfället och hur viktigt de anser det är att deras kunskaper i svenska förbättras under studierna samt på vilken nivå studerandena förväntar sig att deras kunskaper i svenska ligger efter utexaminering. Studerandena fick bedöma sina muntliga och skriftliga kunskaper i svenska på en skala från 1 = försvarliga, 2 = nöjaktiga, 3 = goda, 4 = berömliga till 5 = utmärkta. Resultatet av denna bedömning presenteras i figur 5 nedan.

Figur 5. Studerandenas självbedömning av sina nuvarande svenskkunskaper i tal

Enligt figur 5 finns det inga studerandena som upplever att hens kunskaper i muntlig svenska är försvarliga. Detta förklaras troligtvis av det att studerandena redan har förkunskaper i muntlig svenska genom sin skolsvenska som de påbörjat med senast i årskurs 7. De flesta av studerandena anser att deras muntliga kunskaper är berömliga (38 %) och en tredjedel (33 %) anser att de muntliga kunskaperna är goda. 10 % av studerandena anser att de har utmärkta

kunskaper medan 19 % av studerandena anser att de muntliga kunskaperna i svenska är nöjaktiga. Figur 6 nedan visar hur studerandena värderar sina skriftliga kunskaper i svenska.

Figur 6. Studerandenas självbedömning av sina nuvarande svenskkunskaper i skrift

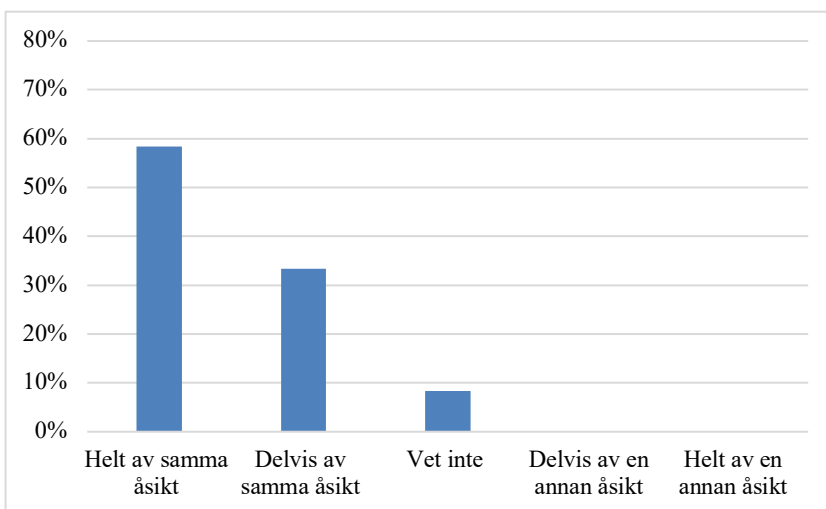
Majoriteten av studerandena anser att deras skriftliga kunskaper i svenska är berömliga (60 %). 33 % anser att de skriftliga kunskaperna är goda och 10 % tycker att kunskaperna är utmärkta. Bara 7 % av studerandena anser att de skriftliga kunskaperna i svenska är nöjaktiga och ingen anser att de är försvarliga.

Studerandenas bedömning av sina skriftliga och muntliga kunskaper i svenska visar inga stora skillnader. Deras bedömningar är jämlika särskilt i kategorin *goda* och *utmärkta*. Den största skillnaden finns i kategorin *berömliga* där andelen studerande är 22 % större för skrift än för tal. I kategorin *utmärkta* finns ingen skillnad mellan skriftliga och muntliga kunskaper. Det finns ganska stora skillnad mellan *berömliga* och *utmärkta* i båda figurer både för skift och för tal. Jag tycker att det kan bero på att studerandena inte vågar ge det bästa betyget (*utmärkta*) vilket är typiskt för finländare. 19 % studerandena bedömer sina muntliga kunskaper som nöjaktiga medan endast 7 % anser sina skriftliga kunskaper vara nöjaktiga. Man kan konstatera att studerandena bedömer sina skriftliga kunskaper som bättre än sina muntliga kunskaper. Tabell 3 nedan klargör svaren.

	försvarliga	nöjaktiga	goda	berömliga	utmärkta
Muntliga kunskaper i svenska	0 %	19 %	33 %	38 %	10 %
Skriftliga kunskaper i svenska	0 %	7 %	33 %	60 %	10 %

Tabell 3. Studerandenas självbedömning av sina skriftliga och muntliga kunskaper i svenska

Utöver studerandenas nuvarande färdigheter i svenska var det viktigt för undersökningen att ta reda på till vilken grad studerandena anser att deras kunskaper i svenska förbättras under studierna samt vilken nivå studerandena förväntar sig att deras svenska kunskaper ligger på efter utexaminering. Informanterna ombads ta ställning till påståenden gällande förbättring av kunskaper på en skala från 1 = helt av samma åsikt, 2 = delvis av samma åsikt, 3 = vet inte, 4 = delvis av en annan åsikt till 5 = helt av en annan åsikt. Resultatet i fråga om muntliga kunskaper illustreras i figur 7 nedan.

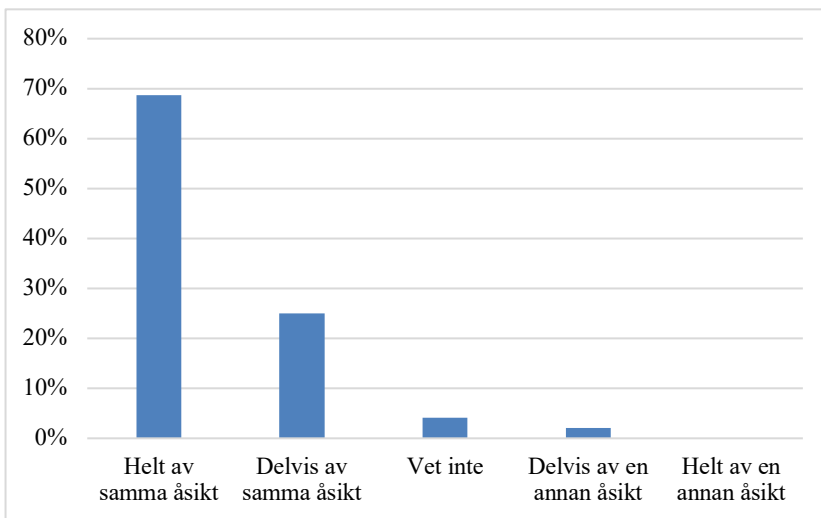

Figur 7. Studerandenas syn på påståendet ”Att studera på svenska som L2 gör det att jag förväntar mig att mina muntliga kunskaper i svenska förbättras”

Resultatet i figur 7 visar att majoriteten av studerandena (56 %) ställer sig positivt till tanken om att studier på svenska som L2 gör att deras muntliga kunskaper i svenska förbättras. 35

% är delvis av samma åsikt och bara 12% är delvis av en annan åsikt. Ingen är helt av en annan åsikt och 6 % kan inte säga hur det blir.

I figur 8 visas fördelningen i frågan om hur studerandena ser deras kunskaper i svenska förbättras i skrift under studierna.

Figur 8. Studerandenas syn på påståendet ”Att studera på svenska som L2 gör det att jag förväntar mig att mina skriftliga kunskaper i svenska förbättras”

Resultatet i figur 8 visar att 69 % av studerandena är helt av samma åsikt med påståendet att deras skriftliga kunskaper i svenska förbättras under studierna. 25 % är delvis av samma åsikt och resten av studerandena är delvis av en annan åsikt (2 %). Ingen är helt av en annan åsikt och resten (4 %) anger att de inte vet hur det blir.

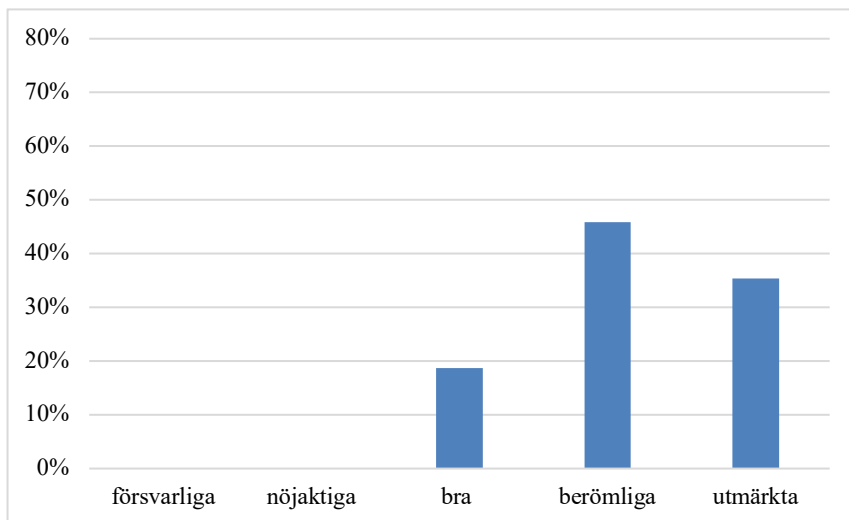
Studerandenas tankar om att studierna på svenska som L2 gör att deras muntliga och skriftliga kunskaper i svenska utvecklas visar bara små skillnader. Majoriteten förväntar sig att deras muntliga och skriftliga kunskaper i svenska förbättras under studierna. Det frågades i enkäten (fråga 15) om studerandenas värderingar av viktigheten om förbättringar av svenska kunskaper och tabellen 4 nedan visar att alla studerandena anser att det är viktigt att deras kunskaperna i svenska förbättras.

	jätteviktigt	ganska viktigt	viktigt	inte så viktigt	inte alls viktigt
Hur viktigt är det att dina svenska kunskaper förbättras under studierna?	77 %	19 %	4 %	0 %	0 %

Tabell 4. Viktigheten om att kunskaperna i svenska förbättras under studierna

Av resultatet i tabell 4 framgår att alla studeranden tycker att det är viktigt i någon mån att deras kunskaper i svenska förbättras men faktumet att en liten procent (4–6 %) av studerandena i figurerna 7 och 8 inte vet eller är delvis an en annan åsikt (2 %) med tanken att studera på svenska som L2 utvecklar deras kunskaper i svenska lämnar någonting oklart. Denna skillnad kan förklaras av att studerandena ser det viktigt att språket förbättras under studierna men de anser att deras kunskaper i svenska är otillräckliga för tillfället. Studerandena kan också anse att studier som redan är svåra på förstaspråket kräver extra ansträngning när de undervisas på deras andraspråk. Det kan leda till att de tycker att kunskaperna i svenska inte kommer att förbättras.

Det frågades också i enkäten (fråga 17) på vilken nivå studerandena förväntar sig att deras kunskaper i svenska ligger när de utexaminerar. Jag frågade inte separat om studerandenas förväntningar om deras muntliga och skriftliga kunskaper i svenska efter utexaminering utan de ombads att bedöma sina kunskaper i svenska i allmänhet efter utexaminering. Därför kan man inte direkt jämföra resultaten i figur 9 nedan med resultaten i frågan av nuvarande kunskaper (figurer 5 och 6).

Figur 9. Informanternas självbedömning av kunskaper i svenska när de utexaminerar

Resultatet i figur 9 visar att nästan hälften (46 %) av studerandena antar att kunskaperna i svenska är på nivån berömliga när de utexaminerar. 19 % antar att kunskaperna i svenska är bra och 35 % av informanterna antar att kunskaperna i svenska kommer att vara utmärkta.

4.3 Studerandenas upplevelser av studier på svenska som andraspråk

Jag frågade med hjälp av olika påståenden hur studerandena tycker det är att studera på svenska som L2, dvs. på vilket sätt utbildningen på svenska påverkar deras studier i allmänhet och ur språkets och det studerade ämnets synvinkel. Dessutom fick studerandena skriva i en öppen fråga hurdana erfarenheter de har av studier på svenska. Resultatet i fråga om studerandenas syn på att studera på svenska som L2 illustreras i tabell 5 nedan.

Att studera på svenska som L2	helt av samma åsikt	delvis av samma åsikt	vet inte	delvis av en annan åsikt	helt av en annan åsikt
försvårar mina studier	15 %	48 %	10 %	21 %	6 %

påverkar studietidens längd	6 %	19 %	13 %	25 %	38 %
kräver mer jobb	38 %	50 %	6 %	2 %	4 %
är utmanande	29 %	56 %	2 %	4 %	8 %
är mer intressant	29 %	23 %	19 %	27 %	2 %

Tabell 5. Studerandenas syn på studier på svenska som L2

Tabell 5 visar att över hälften (63 %) av studerandena anser att det försvårar studier studera på svenska som L2 men samtidigt tycker en stor del (63 %) att detta inte påverkar studietidens längd. Majoriteten av studerandena 85 % antar att det är utmanande och 88 % tycker att det kräver mer jobb att studera på svenska. Påståendet om huruvida det är mer intressant att studera på svenska delar åsikterna: 29 % av studerandena är helt av samma åsikt, 23 % är delvis av samma åsikt, 19 % vet inte och 27 % är delvis av en annan åsikt Tabell 6 nedan visar resultaten hur utbildningen på svenska påverkar studier ur språkets och det studerade ämnets synvinkel.

Att studera på svenska som L2	helt av samma åsikt	delvis av samma åsikt	vet inte	delvis av en annan åsikt	helt av en annan åsikt
är både språk- och kunskapsutvecklande i olika ämnen	52 %	40 %	6 %	2 %	0 %
ger en mångsidigare bild av det studerade ämnet	23 %	29 %	23 %	23 %	2 %

möjliggör bättre förståelse av ämnesinnehåll och stöder inläringen av mitt andraspråk	27 %	56 %	8 %	6 %	2 %
gör det att jag förväntar mig att jag behärskar mitt fackområde på båda inhemska språken	58 %	33 %	8 %	0 %	0 %

Tabell 6. Studerandenas syn på studier på svenska som L2 ur språkets och det studerade ämnets synvinkel

Enligt tabell 6 anser majoriteten av studerandena (92 %) att studier på svenska som L2 är både språk- och kunskapsutvecklande. Påståendet om att studier på svenska ger en mångsidigare bild av det studerade ämnet delar åsikterna: 23 % av studerandena är helt av samma åsikt, 29 % är delvis av samma åsikt, 23 % vet inte och 23 % är delvis av en annan åsikt. En stor del (83 %) av studerandena anser att studier på svenska som L2 möjliggör bättre förståelse av ämnesinnehåll och stöder inläringen av andraspråket. Majoriteten (91 %) av studerandena förväntar sig att de behärskar sitt fackområde på de båda inhemska språken när de studerar på två språk.

Sammanfattningsvis kan man säga att studerandena ser att studier på svenska som L2 är både språk- och kunskapsutvecklande i olika ämnen. Samtidigt antar studerandena att studier på svenska kräver mera arbete och är utmanande. Fast studerandena anser att studierna på svenska kan försvåra studierna och påverka studietidens längd tycker de att utbildningen på svenska främjar behärskning av deras fackområde på de båda inhemska språken. Därtill möjliggör utbildningen bättre förståelse av ämnesinnehåll och ger goda möjligheter att lära sig ett andraspråk.

Studera fiek skriva fritt om hur de upplever integreringen av språk- och ämnesstudier och hurdana erfarenheter de har av det. Jag ville med hjälp av två öppna frågor i enkäten (13 och 14) få en djupare insikt i studerandenas upplevelser. Följande citat (ex. 32–35) klargör hurdana erfarenheter studerandena har av att studera sitt ämne på sitt L2 svenska:

- (32) Bra erfarenheter. Till exempel det är jätteinspirerande att efter några år av tvåspråkiga studier har jag märkt att jag förstår allt på föreläsningarna och kan även svara på tentor på den andra inhemska språk.
- (33) Ainoastaan positiivisia. Mielestäni ruotsin kielellä opetus on pätevää ja asiantuntevaa ja kurssit on järjestetty hyvin.
- (34) Jag har mest goda erfarenheter. Det känns att jag är mycket mera självsäker på svenska än före, till exempel det är inte ett problem att kommunicera på svenska med svenskspråkiga nuförtiden.
- (35) Olen oppinut osan termeistä niin, että hallitsen ne paremmin ruotsin kuin suomen kielellä.

Exemplen ovan visar på mycket positiva erfarenheter. Studerandena anser att de förstår svenska bättre på grund av studierna vilket är inspirerande. En studerande skriver att kurserna är välordnade och undervisningen på svenska är sakkunnigt. Andra berättar att studierna av deras ämne på L2 gör dem självsäkra och att det inte är något problem för dem att kommunicera med svenskspråkiga. Några har även lärt sig att behärska terminologin på sitt fackområde bättre på svenska än på finska.

I studerandenas svar kom det fram sådana erfarenheter som är positiva men där det ingår också kritik (ex. 36–45).

- (36) Varsinkin opintojen alussa oli haastavaa oppia oman alan sanastoa ruotsiksi. Kehitystä on kuitenkin näkynyt jo hyvin lyhyessä ajassa.
- (37) Aluksi hankalampaa, koska termistö ei ollut vielä tuttua mutta nykyään opiskelu ruotsin kielellä on jo paljon helpompaa.

- (38) Opintojen alussa luennot olivat vain ruotsiksi ja mukana oli vaikea pysyä. On positiivista huomata, että jo kuukauden jälkeen pystyi ymmärtämään melkein kaiken.

Exemplen 36–38 visar att många studerande tyckte att i början var det utmanande att studera på svenska på grund av otillräckliga språkkunskaper. Terminologi var svårt att lära sig eftersom det inte var bekant och att det krävde extra mycket att följa med i lektionerna. Men studerandena anser att språket har utvecklats på en kort tid trots den jobbiga början och de förstår bättre nu och kan lättare följa med i lektionerna. I exemplen 39–41 nedan kommer det fram att några kurser skulle ha varit bättre att genomföra på finska och att studera på svenska är mer tids- och arbetskrävande.

- (39) Suurin osa kokemuksista on hyviä, vaikka alku olikin haastavaa ja joistain aineista olisi voinut saada enemmän irti suomeksi.
- (40) Ruotsiksi opiskelu on työläämpää, mutta samalla oppii huomaamattaan paremmin ja paremmin.
- (41) Se vie aikaa, koska täytyy pitää sanakirjaa koko ajan auki. Tosin siitä saa myös paljon onnistumisen tunnetta.

Fast studerandena nämner negativa tankar finns det positiva anmärkningar i svaren. De säger att man lär sig bättre och bättre utan att märka det och att man får en lyckokänsla när man upplever att man lyckas med studier.

I en del svar kom erfarenheter av språkets olika delområden fram (lyssna, tala, skriva, förstå). Dessa illustreras av exemplen 42–45 nedan.

- (42) Varsinkin aluksi ymmärtäminen oli hankalaa. Nyt kun kuuntelee luentoja, ymmärtää kuinka paljon ruotsin taito on kehittynyt pelkästään vain kuuntelemalla.
- (43) Koska iso osa luennoista on ollut ruotsiksi, on kuullun ymmärtämiseni kehittynyt paljon. Puhetaito ei ole kehittynyt erityisen paljon.

- (44) Kuullun- ja luetun ymmärtäminen eivät tuota vaikeuksia luennoilla, mutta itsensä ilmaisu ruotsiksi on välillä vaikeaa.
- (45) Kirjallinen kielitaitoni on parantunut huomattavasti jo puolessa vuodessa, mutta suullisen taidon osalta en ole huomannut samaa kehitystä.

När man studerar exemplet 42–45 ovan kan man märka hur alla andra av språkets delområden har utvecklats genom studier förutom muntliga språkfärdigheter. En orsak till detta kan vara att studerandena talar mycket finska med varandra. Studerandena påpekar dock att det har varit jobbigt i början att förstå men på kort tid har de erfarit en utveckling.

Utöver de erfarenheter som presenterades ovan uppstod det erfarenheter där studerandena betonar olika problem som de har upplevt. Dessa presenteras nedan i exemplen 46–49:

- (46) Minusta on todella haastavaa opiskella ruotsiksi etenkin silloin, kun sekä itse aine että kielen sanasto tuottavat vaikeuksia.
- (47) Sanasto pitkälti täysin vierasta. Kirjoitustöiden laatiminen tuntui toisinaan raskaalta, kun ei osannut sanoa sitä, mitä halusi.
- (48) Luennoilla joutuu keskittymään huomattavasti enemmän.
- (49) Sanasto on usein vaikeaa ja luennot vaativat enemmän keskittymistä, ja siksi opintoihin tulee panostaa vähän enemmän.

En studerande skriver att det är utmanande att studera på svenska när själva språket och ämnet är svåra i sig. Flera studerande skriver att integrering av språk- och ämnesstudier kräver mer koncentration i lektionerna eftersom terminologi är ofta obekant eller svårt och även skrivuppgifterna känns jobbiga (ex. 50–51).

- (50) Svårt eftersom alla böcker är på finska och man borde svara i tenterna på svenska och då behärskar man inte de svenska begreppen.
- (51) Hidastaa oppimista ja teettää usein enemmän työtä, kun täytyy kääntää luentomateriaalia.
- (52) Vaikeuttaa opintoja. Opiskelu on välillä turhauttavan hidasta ja luennot saattavat mennä kokonaan "ohi".

En studerande skriver att hen har känt det svårt att studera sitt substansämne på svenska eftersom föreläsningmaterial inte är på svenska. Detta kräver mer arbete eftersom man måste översätta föreläsningmaterialet och studierna försvåras och försenas på grund av integrering språk och ämne.

Studerandenas uppfattningar av att studera språk och ämne samtidigt visar inte så stora skillnader. Fast det kom fram lite kritik är de positiva erfarenheterna ändå i en större roll än de negativa kommentarerna. Studerandena vet att de lär sig både språket och ämnet och kommer att ha nytta av sina studier i framtiden även om det känns jobbigt, tidskrävande och svårt just nu.

Exemplet nedan (53) visar hur en studerande upplever att studera på svenska främjar inlärnigen av andra främmande språk. Medan studerandena studerar sitt fackområde på sitt andra inhemska språk lär de två saker samtidigt. Man lär sig språket men också faktainnehåll. En studerande (ex. 54) konstaterar att det bästa sättet att lära sig språk är via ämnesundervisning på andraspråk. Då kommer språkinlärnigen som biprodukt.

(53) Kuin kaksi kärpätä yhdellä iskulla.

(54) Paras tapa oppia kieltä on sen oppiminen jotain ainetta opiskellessa, silloin kielen oppiminen tulee ikään kuin sivutuotteena.

Av materialet kan man tolka att studerandena har mest positiva erfarenheter av att studera sitt ämne på svenska. Som det kom fram också i tabell 5 har studerandena i början upplevt studierna på sitt L2 svenska som jobbiga och utmanande. Det är kursernas innehåll som studerande har upplevt svårt eftersom deras ordförråd inte har varit tillräckligt. Samtidigt betonar studerandena hur deras kunskaper i svenska har utvecklats under studierna. Av materialet framgår att studerandena inte utdömer studierna på svenska, ingen har ångrat sig att de valt att studera på svenska och ingen har avbrutit sina studier. Det här antyder att studerandena har generellt goda upplevelser av att studera sitt ämne på sitt L2.

4.4 Inverkan på framtida arbetsliv

I enkäten ville jag med hjälp av olika påståenden få reda på hur studerandena anser att utbildningen med undervisningsspråket svenska kommer att påverka i framtiden när de kommer ut i arbetslivet och att vad de förväntar från utbildningen med tanke på arbetslivet. Resultaten för dessa visas i tabellen 7 nedan.

Att avlägga utbildningen på svenska	Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Vet inte	Delvis av en annan åsikt	Helt av en annan åsikt
är en fördel i arbetslivet	79 %	17 %	2 %	2 %	0 %
ger bättre möjligheter att få ett arbete	73 %	21 %	4 %	2 %	0 %
ger kunskaper i svenska som är en merit på arbetsmarknaden i Finland	67 %	25 %	4 %	4 %	0 %
ger kunskaper i svenska som är en merit på arbetsmarknaden i Norden	77 %	17 %	4 %	2 %	0 %
möjliggör en internationell karriär	27 %	44 %	15 %	13 %	2 %

Tabell 7. Studerandenas bedömning av att avlägga examen på svenska med tanke på framtida arbetsliv

Enligt Barner-Rasmussen (se kapitel 3.3) är kunskaper i svenska är en merit som ger ett övertag på arbetsmarknaden och därför bör man motivera studerande att skaffa sig hyfsade kunskaper i ett ytterligare språk. Av tabell 7 framgår att majoriteten av studerandena (96 %) ser utbildningen på svenska som en fördel för arbetslivet och 94 % av studerandena är eniga om att utbildningen på svenska ger bättre möjligheter för dem att få ett arbete. Nyttan av

utbildningen på svenska beror egentligen på var arbetsplatsen ligger. Visserligen har man större nytta av utbildningen i arbetslivet i ett tvåspråkigt område där svenska språket talas lika mycket som finska. Studerandena ser det positivt att examen på svenska ger kunskaper i svenska som är en merit på arbetsmarknaden både i Finland och i Norden. 10 % mer av studerandena tycker dock att kunskaper i svenska ha mer nytta i Norden än i Finland. För att kunna svenska öppnar dörrar till arbetsmarknaden inte bara i Sverige utan i Norge och Danmark också. Över hälften (71 %) tycker att utbildningen på svenska möjliggör en internationell karriär. 15 % av studerandena inte vet och 15 % av studerandena tycker att utbildningen på svenska inte möjliggör en internationell karriär.

Som Barner-Rasmussen (se kapitel 3.3) konstaterar är dagens affärsliv mycket internationellt och oftast är det engelska som är det gemensamma språket på arbetsplatsen men också andra språk används. Fast engelska är vanligtvis språket som behövs i internationella företag får man säkert mer nytta av karriären om man behärskar ett tredje språk vid sidan av engelska och finska. Detta beror säkert på vilket typ av arbete man har, vilka arbetsuppgifter man har och i vilket land man arbetar men t.ex. en person som arbetar inom servicebranschen och vårdbranschen i ett svenskspråkigt eller tvåspråkigt område är det mycket viktigt att ha goda kunskaper i svenska för att kommunicera på de båda inhemska språken. Wärtsilä Oy är ett bra exempel på ett flerspråkigt företag i Finlands tvåspråkiga stad, Vasa, där engelskan är officiellt arbetspråk men behovet av andra språk är också stor. Olika arbetsuppgifter och roller, även arbetsmiljö, grupsituationer som möten, kommunikation med gäster eller arbetsenheten påverkar behovet av och användning av olika språk. En del behöver mest de inhemska språken och en del mest engelska. (Malkamäki & Herberts 2014)

Som ett sammanfattande resultat kan man säga att studerandena antar att utbildningen på svenska är en fördel i arbetslivet. Studerandena har positiva antaganden när det gäller utbildningens nytta för arbetslivet. Det finns så små skillnader i resultaten i fråga om studieår, -inriktning eller universitet så att det inte är meningsfullt att utföra den komparativ analysen. Den enda aspekten i resultaten där studerandenas svar skiljer sig från varandra gäller påståenden där studerandena ombads att bedöma om utbildningen på svenska möjliggör en

internationell karriär. 25 % av studerandena från VU med humanistisk inriktning är helt av samma åsikt att utbildningen på svenska möjliggör en internationell karriär medan bara 2 % av jurister är eniga med humanister. 27 % av jurister är dock delvis av samma åsikt med påståenden. Faktumet att en stor skillnad mellan humanister och jurister finns i kategorin ”helt av samma åsikt” kan möjligtvis bero på att humanister är mer språkorienterade och har flera språk i sina studieprogram än jurister och därför ställer humanister sig mer positivt till påståenden. Dessa studerande som är antingen helt eller delvis av samma åsikt med påståenden är första, andra, tredje eller fjärde årets studerande. Studerandena som har studerat mer än fyra år är antingen delvis eller helt av en annan åsikt eller kan inte säga med påståenden ”utbildningen på svenska möjliggör en internationell karriär”.

5 SLUTDISKUSSION

Mitt huvudsyfte med denna avhandling har varit att undersöka finskspråkiga universitetsstuderandes syn på studier på svenska som L2. De studerande som undersökningen inriktades på är vuxna universitetsstuderande mellan 18–40 år vid Vasa universitet och Helsingfors universitet. Mitt syfte var dels att kartlägga studerandenas motiv att avlägga sina examina på sitt andraspråk vid universiteten. För det andra ville jag se hur studerandena upplever ämnesundervisningen på sitt andra språk och sist ville jag veta hurdan nytta studerandena antar att de har av kunskaper i svenska i ett framtida arbetsliv. Studien genomfördes med hjälp av enkäten som sammanlagt 55 personer svarade på.

1. Vad motiverar universitetsstuderande att avlägga examen på sitt andraspråk?

Den första forskningsfrågan gällde studerandenas motiv av att avlägga examen på sitt andraspråk. De bakomliggande motiven till att studera på sitt andraspråk var många. Som Ahl (se avsnitt 2.2) konstaterar finns det inte något klart svar på vad som motiverar inlärare att lära sig ett språk. Beslutet att lära sig något nytt kan bero på en kombination av många faktorer och den sociala kontexten såsom språkmiljön och också läraren och individens

personlighet kan påverka motivationen. Motivation varierar hos individer. Anne Huhtala citerar i sin artikel (2018: 21) Dörnyei (2009) som konstaterar att motivation är ibland starkt närvarande och ibland är den försvunnen – tillfälligt eller totalt. Nuförtiden ser man motivation som ett övergripande fenomen som varierar i olika tid, olika kontexter och som är anknuten till individens identitet.

Svar som bekräftar Dörnyeis syn kommer fram bland de studeranden i min studie vars motiv var identitetsrelaterade. Det vill säga att studerande ville studera på svenska eftersom hen har en bakgrund eller ett förhållande till språket. En stor del av studerandena nämnde att orsaken till att de börjat studera på sitt andraspråk är bland annat en vilja att förbättra sina kunskaper i svenska. Nyfikenhet till att studera språk i allmänhet, principiella grunder såsom att Finland har två officiella språk nämndes av några studeranden. Abrahamsson (se avsnitt 2.2) uttrycker att en studerande med en hög grad av integrativ motivation är ofta intresserad av målspråket. En stor del av studerandena i min studie var intresserade av att studera på svenska som L2 vilket kan tyda på att de är integrativt motiverade. Inläringen på sitt andra inhemska språk ansågs som en personlig utmaning. Utöver det nämnde en del av studerandena att motiven kommer från instrumentella anledningar som till exempel på grund av att få bättre arbetsmöjligheter. Som Ellström konstaterar (se avsnitt 2.2) motiveras studerandena av sina tidigare och nuvarande erfarenheter. De svar som bekräftar Ellströms syn kom fram bland de informanter vars motiv var familjerelaterade, det vill säga att studerandena ville studera på svenska på grund av familjerelationer: släktingar bor i Sverige, släkten kommer från Sverige eller för att kunna bättre förstå och kommunicera bättre med målspråkstalande släktingar.

Man kan konstatera att det inte finns bara ett motiv för att studera på L2. Studerandenas motiv att studera på två språk varierade men det som studerandena hade gemensamt var att de redan var så motiverade att lära sig ämnesinnehåll på sitt andraspråk att de frivilligt hade sökte sig in till en sådan utbildning. Min avhandling visar att de ha hög motivation att studera på ett andraspråk oberoende av vilket motiv som driver dem.

2. Hur anser studerande att deras språkfärdigheter i svenska utvecklas under studierna?

Den andra forskningsfrågan i min avhandling gällde hur studerande anser att deras kunskaper i svenska utvecklats under studierna. Den här frågan gäller självvärdering. En studerande behöver självvärdering när det handlar om målinriktad inläring. Människans vilja och motivation är bundna till individuella kunskaper och uppgifter gällande inläring. Studerandes förväntningar, värden och föreställningar har en central betydelse i motivationsprocessen (Ruohotie 1996: 94). Jag antar att detta gäller också inlärningsprocessen.

Engelskans spridning i Finland har lett till att finländarna lär sig allt färre språk och även kunskaperna i svenska som L2 har sjunkit (Sylvén 2017). Oavsett detta visade resultat i min avhandling att studerandena vid de båda universiteten bedömde sina språkfärdigheter relativt högt. Majoriteten av studerandena bedömde sina nuvarande skriftliga och muntliga kunskaper som berömliga eller goda. Majoriteten av dem förväntade sig att deras muntliga och skriftliga kunskaper förbättras under studierna och när studerandena utexaminerar förväntar sig över hälften av dem att deras kunskaper i svenska är på nivån berömliga eller utmärkta. Detta kan förklaras av att studerandena tror på universitetets kursutbud och undervisningens kvalitet. Studerandenas förväntningar visar också att studieprogrammen med två språk förbättrar studerandenas kunskaper i svenska.

3. Hur upplever studerande ämnesundervisningen på svenska?

Genom min tredje forskningsfråga ville jag ta reda på hur studerandena upplever ämnesundervisningen på svenska. Studerandena hade mest positiva erfarenheter av att studera sitt ämne på andraspråket svenska trots att det kom fram lite negativa aspekter också. Studerandena ansåg att utbildningen med undervisningsspråket svenska möjliggör bättre förståelse av ämnesinnehåll och stöder inläringen av andraspråk. Studerandena upplevde att genom utbildningen kommer de att behärska sitt fackområde på de båda inhemska språken och de betonade hur deras kunskaper i svenska har utvecklats under studierna. Det vad studerandena har upplevt som svårast var hur utmanande och jobbigt det hade varit i början

av studier. De ansåg vidare att det var krävande att studera på två språk på grund av otillräckliga språkkunskaper och detta krävde mer koncentration och arbete. Dessutom berättade studerandena att studierna hade varit svåra och att detta kan fördröja studierna.

Studerandena upplevde att de genom studier de lärde sig två saker samtidigt – språk och faktainnehåll. Studerandena verkade vara språkorienterade eftersom de inte utdömde studierna, ingen hade ångrat sig att de valt att studera på svenska och ingen hade avbrutit sina studier. Det här syftar på att studerandena hade generellt goda upplevelser av att studera sitt ämne på sitt L2.

4. Hurdan nytta antar studerande att de har av kunskaper i svenska i ett framtida arbetsliv?

Den fjärde och den sista forskningsfrågan gällde arbetsliv och det hurdan nytta av kunskaper i svenska studerandena antåg ha av utbildningen. Mångsidiga språkkunskaper är en fördel i arbetslivet. Fast individen kan lära sig språk utanför universitetet har universitetet en central roll i språkinläringen. För att förstärka eller upprätthålla studerandenas språkkunskaper så att det hjälpar dem senare i arbetslivet förutsätter att språkstudierna utvecklas och språk- och innehållsintegrerad undervisning erbjuds i större utsträckning. (se kapitel 3.1) Utöver detta ska universitetet utveckla utbildningar för att svara på framtidens språkkunskapsbehov och arbetslivets behov. De båda universitetens mål är att utbilda experter för framtidens behov som har möjligheter genom studier att förstärka sin språkkompetens. Universitetet erbjuder konkurrenskraftiga program och undervisningen svarar på de krav som dagens samhälle och arbetsliv ställer. Universitetet erbjuder goda möjligheter till utbytesstudier som ger goda färdigheter till arbetslivet

Studerandenas åsikter gällande utbildningen på svenska var positiva. Det framgår i resultaten att majoriteten av studerandena såg utbildningarna med undervisningsspråket svenska som en fördel i arbetslivet och att utbildningen på svenska ger bättre arbetsmöjligheter. Det kan sägas att studerandena som utexaminerar från Helsingfors universitet eller Vasa universitet

från utbildningsprogram med undervisningsspråket svenska kan ha fler möjligheter att hitta sin plats på arbetsmarknaden nationellt och internationellt.

Som ett sammanfattande resultat kan man säga att studerandena antåg att utbildningen ger goda beredskap för det framtida arbetslivet. Studerandena värderade undervisningen vid universiteten högklassigt och intressant vilket speglades i studerandenas självvärderingar. På dagens arbetsmarknad är språkkunskaper en av de viktigaste egenskaperna som förväntas från arbetstagarna. För att svara på kravet har skolor börjat erbjuda undervisningen där språket och innehållet är integrerat för att effektivera språkinläringen. Studerandenas andraspråk används som ett medel i innehållsinläringen vilket är viktig för studerandenas framtida yrkeskunskaper. (Bergroth 2007: 14) Därför är det viktig att studerandena får arbeta med sådana uppgifter som de kan tänkas ha ute i arbetslivet. Studerandena i min studie verkade ha en mycket positiv inställning till utbildningen på svenska och värderade den högt med tanke på nationellt och internationellt arbetslivet.

Som tidigare konstaterats finns det idag flera olika sätt att förverkliga ämnesundervisningen på det andra inhemska språket. Universiteten har börjat satsa på utbildningar för att svara på dagens språkkunskapskrav. Tvåspråkiga utbildningar och kurser, språkbud, undervisningen på främmande språk, där språk och ämne integreras erbjudas mer än tidigare. Min undersökning visar att de utbildningarna där man studerar sitt fackområde på svenska antingen i VU eller i HU verkar ha ett positivt mottagande som utgår från studerandenas svar. Det finns utmaningar i dessa utbildningar när det gäller balansen mellan krävande ämnesinnehåll och otillräckliga språkkunskaper och bristpåspråkligt stöd men enligt Sajavaara, Luukka och Pöyhönen (2007: 27) är den största utmaningen att få finska studerande inse att kunskaper i svenska är en resurs och utvecklar individens flerspråkiga identitet. Jag anser att studerandena i min avhandling förstod vikten och nyttan av språkkunskaper i utbildningar där språk och ämne integreras. För att sammanfatta hur studerandena upplever ämnesundervisningen på sitt andraspråk vill jag citera två av mina informanter som använde exakt samma ord: *"Kuin kaksi kärpätä yhdellä iskulla"* (två flugor i en smäll).

Det kunde vara intressant att studera vidare hur många av de utexaminerade studerandena som deltog i dessa utbildningar egentligen hade nytta av integrering av språk och ämne i sina senare liv. Fick de lättare ett arbete på grund av studier, behärskar de svenskan bättre eller fick de arbete på den internationella arbetsmarknaden? Därutöver skulle det vara intressant att ta reda på hur många av dem använder regelmässigt de båda inhemska språken i arbetslivet.

LITTERATUR

- Abrahamsson, Niclas (2009). *Andraspråksinläring*. Studentlitteratur. Lund.
- Ahl, Helene (2004). *Motivation och vuxnas lärande. En kunskapsöversikt och problematisering*. Forskning i fokus, nr. 24. Kalmar: Myndigheten för skolutveckling
- Angervo, Katriina (2011). *"Utmanande men intressant" – Studenters åsikter om tvåspråkig utbildning vid Vasa universitet i ljuset av språkvärdering*. Avhandling pro gradu i svenska språket. Vasa universitet. Tritonia.
- Baker, Colin (2011). *Foundations of Bilingual Education and Bilingualism*. Femte upplagan. Bristol: Multilingual matters.
- Barner-Rasmussen, Wilhelm (2017). *Språkkunskapernas betydelse i arbetslivet: fallet svenska i Finland*. [online]. [citerat 31.12.2017]. Tillgänglig: https://suomenruotsinopettajat.fi/images/Poppis_2-17_Wilhelm_Barner-Rasmussen1.pdf
- Bergroth, Mari (2007). *Språkplanering vid en tvåspråkig yrkeshögskola. Exemplet fackspråkligt språkbud*. Acta Wasaensia, Nr 182. Språkvetenskap 33. Vasa: Vasa universitet.
- Börestam & Huss (2011). *Språkliga möten. Tvåspråkighet och kontaktlingvistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Coyle, Do, Philip Hood & David Marsh (2010). *CLIL Content and Language Integrated learning*. Cambridge: Cambridge university press.
- Doiz, Lasagabaster & Sierra (2014). *Motivation and Foreign Language Learning. From theory to practice*. John Benjamins Publishing Co.
- Dörnyei, Zoltan (2003). *Questionnaires in Second Language Research. Construction, Administration, and Processing*. London: LEA.
- Dörnyei, Zoltan (2005). *The Psychology of the Language Learner: Individual differences in Second Language Acquisition*. Lawrence Erlbaum. Mahwah, New Jersey.
- Dörnyei, Zoltan & Ema Ushioda (2011). *Teaching and researching motivation*. Toimen painos. Harlow: Longman.
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK (2014). *Kielitaito on kilpailuetu*. [online]. [citerat 22.8.2018]. Tillgänglig: <https://ek.fi/wp-content/uploads/Henko-2014.pdf>

- Eskola, Jari & Juha Suoranta (2008). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. 8 painos. Jyväskylä: Vastapaino.
- EU 2020-strategi. [citerat 8.8.2017]. Tillgänglig: https://ec.europa.eu/education/policy/adult-learning_sv
- Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014). Helsingfors: Utbildningsstyrelsen.
- Haagensen, Bodil (2007). *Dialogpedagogik och motivation. En fallstudie i svenska på universitetsnivå*. Acta Wasaensia, nr 174. Språkvetenskap 32. Vasa.
- Heikkilä, Tarja (2008). *Tilastollinen tutkimus*. Helsinki: Edita
- Heinonen-Özdemir, Eija (2016). Kysymys Vaasan yliopiston koulutusohjelmista. E-mail till Kaisa Nurmio 7.1.2016.
- Helsingfors universitet (2014). *Asiantuntijaksi kahdella kielellä – Bli expert på två språk – Becoming a Bilingual Expert*. [online]. [citerat 22.10.2017.] Tillgänglig: https://issuu.com/mslindst/docs/helsingin_yliopisto_asiantuntijaksi
- Helsingfors universitets hemsidor (2016a). *Bli expert på två språk*. [online]. [citerat 10.10.2016]. Tillgänglig: <https://www.helsinki.fi/sv/bli-expert-pa-tva-sprak>
- Helsingfors universitets hemsidor (2016b). *Juridiska utbildningen i Vasa*. [online]. [citerat 14.10.2017]. Tillgänglig: <https://www.helsinki.fi/sv/juridiska-fakulteten/fakulteten/juridiska-utbildningen-i-vasa>
- Helsingfors universitets hemsidor (2016c). *Juridiska utbildningen i Vasa*. [online]. [citerat 10.10.2016]. Tillgänglig: http://www.helsinki.fi/oik-vaasa/files/HY_2016_haitariesite.pdf
- Helsingfors universitets hemsidor (2019a). *Juridiska utbildningen i Vasa*. [online]. [citerat 15.4.2019]. Tillgänglig: <https://www.helsinki.fi/sv/juridiska-fakulteten/fakulteten/juridiska-utbildningen-i-vasa>
- Helsingfors universitets hemsidor (2019b). *Det tvåspråkiga universitetet*. [online]. [citerat 16.1.2019]. Tillgänglig: <https://www.helsinki.fi/sv/universitetet/strategi-och-ledarskap/det-tvasprakiga-universitetet>

- Herberts, Kjell & Anni Malkamäki (2014). *Case Wärtsilä. Flerspråkighet i arbetssituationer*. Vaasan yliopiston julkaisuja selvityksiä ja raportteja 194. [online]. [citerat 19.3.2019]. Tillgänglig: https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-539-8.pdf
- Hirsjärvi, Sirkka, Pirkko Remes & Paula Sajavaara (2010). *Tutki ja kirjoita*. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.
- Huhtala, Anne (2018). *Mistä uutta motivaatiota ruotsin opiskeluun? 2: a upplagan*. Poppis – Svensklärarna i Finland rf:s medlemstidning.
- Jenner, Håkan (2004). *Motivation och motivationsarbete i skola och behandling*. Kalmar: Myndighete för Skolutveckling. Forskning i Fokus, Nr 19.
- Juusti, Saara (2017). ”En empirisk studie av studerande av svenska, finska, norska, danska och isländska i Barcelona” Avhandling pro gradu i nordiska språk. Helsingfors universitet. [online]. [citerat 13.1.2018]. Tillgänglig: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/191147/Juusti_Saara_Pro%20gradu_2017.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Järvinen, Heini-Marja & Tarja Nikula (2013). Vieraskielinen opetus Suomessa. Teoksessa Liisa Tainio & Heidi Harju-Luukkainen (toim.), *Tvåspråkig skola – ett flerspråkigt Finland i framtiden* (143–166). Suomen kasvatustieteellinen seura. Jyväskylän yliopistopaino. Jyväskylä.
- Lakimiesuutiset (2016). Tutkinto kahdella kielellä. Momentti 5. [online]. [citerat 14.11.2017]. Tillgänglig: <https://lakimiesuutiset.fi/tutkinto-kahdella-kielella/>
- Lasagabaster, David & Juan Manuel Sierra (2010). *Immersion and CLIL in English: more differences than similarities*. *ELT Journal* 64/4 oktober 2010. Oxford University Press.
- László, Vincze & Enikő Marton (2011). *Finns det en orsak till oviljan att lära sig svenska?* [online]. [citerat 26.12.2017]. Tillgänglig: <http://www.sprakbruk.fi/index.php?mid=2&pid=13&aid=3304>
- Laurén, Christer (1999). *Språkbad. Forskning och praktik*. Vasa: Vaasan yliopiston julkaisuja.
- Lempiäinen, Katja (2009). *Om motivation och attityder hos högstadieelever att lära sig svenska i två finska skolor*. Tammerfors universitet. Avhandling pro gradu. [online]. [citerat 13.1.2018]. Tillgänglig: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/81010/gradu03859.pdf?sequence=1>

- Lundgren, Mikael & Kent Lökholm (2006). *Motivationshöjande samtal i skolan – att motivera och arbeta med elevers förändring*. Lund: Studentlitteratur.
- Mehisto, Peeter, David Marsh & María Jesús Frigols (2012). *Uncovering CLIL: Content and Language Integrated Learning in Bilingual and Multilingual Education*. Oxford: Macmillan Education.
- Mustila, Eero T. (1990). *Finska gymnasieelevers motivation för, attityder till och intresse för svenska*. Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitos. Tutkimuksia 125.
- Nikula, Tarja & David Marsh (1997). *Vieraskielisen opetuksen tavoitteet ja toteuttaminen*. Helsinki: Opetushallitus.
- Patel, Runa & Bo Davidson (2011). *Forskningsmetodikens grunder - Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Upplaga 4:3. Lund: Studentlitteratur.
- Patel, Runa & Bo Davidson (2014). *Forskningsmetodikens grunder - Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Upplaga 4:6. Lund: Studentlitteratur.
- Peltonen, Matti & Pekka Ruohotie (1992). *Oppimismotivaatio. Teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta*. Helsinki: Otava
- Pilke, Nina (2011). *”Hyödyllistä ajanhukkaa” Kaksikieliseen yliopisto-opiskeluun liitettyjen väittämien dynamiikkaa*. Vasa. Publikationer.
- Pilke, Nina & Katriina Angervo (2011). *Yliopisto-opiskelijoiden näkemyksiä kielitaidosta ja kaksikielisen korkeakoulutuksen mahdollisuuksista ja haasteista*. AFinLA-e Soveltavan kielitieteen tutkimuksia 2011 / n:o 3. 116–129.
- Ritola, Tiina (2016). *Motivationsfaktorer som påverkar svenskspråksinläringen i gymnasiet*. Pro gradu avhandling. Uleåborgs universitet.
- Ruohotie, Pekka (1996). *Oppimalla osaamiseen ja menestykseen*. Oy Edita Ab. Helsingfors.
- Ruohotie, Pekka (1998). *Motivaatio, tahto ja oppiminen*. Oy Edita Ab. Helsingfors.
- Seikkula-Leino, Jaana (2002). *Miten oppilaat oppivat vieraskielisessä opetuksessa? Oppilaiden suoriutumistasot, itsetunto ja motivaatio vieraskielisessä opetuksessa*. Painosalama Oy. Turku.
- Séror, Jérémie & Alysse Weinberg (2015). *The University of Ottawa Immersion Program. Identity construction at the intersection of Canada’s ‘two solitudes’*
- Sipola, Sirpa (2006). *Vuxenspråkbad i svenska. Ur den autonoma inläringens synvinkel*. Acta Wasaensia, nr 155. Språkvetskap 30. Vasa.

- Sund-Norrgård, Petra, (2017). Juridiska utbildningen i Vasa - fråga om en tvåspråkig examen. E-mail till Kaisa Nurmio 14.10.2017
- Sundman, Marketta (2013). *Tvåspråkiga skolor? En analys av fördelar och risker med införandet av skolor med svenska och finska som undervisningsspråk*. Magma-Studie 4 [online]. [citerat 10.2.2017]. Tillgänglig: http://magma.fi/images/stories/reports/ms1304_webb.pdf
- Sylvin, Jenny (2017). *Helsingfors universitet – en tvåspråkighet i förändring*. Kieli, koulutus ja yhteiskunta. 8. [online]. [citerat 5.1.2019]. Tillgänglig: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2017-2/helsingfors-universitet-en-tvasprakighet-i-forandring>
- Utbildningsstyrelsen (2010). *Universiteten* [online]. [citerat 4.11.2017]. Tillgänglig: http://www.oph.fi/utbildning_och_examina/hogskolor_och_universitet/universitet
- Vasa universitets hemsidor (2014). *Studier*. [online]. [citerat 16.8.2018]. Tillgänglig: https://www.univaasa.fi/sv/for/student/programmes/master/languages_and_communication/maiss/studies/
- Vasa universitets hemsidor (2015a). *KEY-broschyr. Magisterprogrammet för språkexpertis i ett specialiserat samhälle*. [online]. [citerat 16.8.2018]. Tillgänglig: https://www.univaasa.fi/sv/for/student/programmes/master/languages_and_communication/key/information/final_key_broschyr_svenska_web.pdf
- Vasa universitets hemsidor (2015b). *Kort om språkbud* [online]. [citerat 16.11.2017]. Tillgänglig: https://www.univaasa.fi/sv/sites/immersion/about_immersion/
- Vasa universitets hemsidor (2015c). *Språkbud i Finland* [online]. [citerat 16.11.2017]. Tillgänglig: https://www.univaasa.fi/sv/sites/immersion/about_immersion/finland/
- Vasa universitets hemsidor (2017a). *Utbildningsprogrammet för språkbadsundervisning*. [online]. [citerat 16.6.2018]. Tillgänglig: <https://www.univaasa.fi/sv/education/bachelor/languages/immersion/>
- Vasa universitets hemsidor (2017b). *Kandidatprogrammen för de inhemska språken*. [online]. [citerat 16.6.2018]. Tillgänglig: <https://www.univaasa.fi/sv/for/student/programmes/bachelor/languages/koti/>
- Vasa universitets hemsidor (2017c). *Tietoa kielten koulutuksen siirtymisestä Jyväskylän yliopistoon*. [online]. [citerat 20.2.2017]. Tillgänglig: <https://www.univaasa.fi/fi/sites/jyvaskyla/tietoa/>
- Vasa universitets hemsidor (2018a). *Antagning till magisterstudier*. [online]. [citerat 16.8.2018]. Tillgänglig:

https://www.univaasa.fi/sv/for/student/programmes/master/languages_and_communication/maiss/applying/

Vasa universitets hemsidor (2018b). *Antagning till kandidatprogrammet*. [online]. [citerat 16.8.2018]. Tillgänglig: <https://www.univaasa.fi/sv/education/bachelor/languages/koti/applying/>

Vasa universitets hemsidor (2018c). *Utbildningsprogram*. [online]. [citerat 10.1.2019]. Tillgänglig: <https://www.univaasa.fi/sv/for/student/programmes/>

Vihonen, Maiju (2016). ”*Oppisi edes oman alan sanasto*”^{SEPI} *En fallstudie om integrerade kurser i svenska vid Tammerfors tekniska universitet*. Avhandling pro gradu i svenska språket. Vasa universitet. Tritonia.

BILAGOR

Bilaga 1. Frågor i den finskspråkiga enkäten

Taustatiedot

1. Sukupuoli mies () nainen ()
2. Ikä 18-20 () 21-23 () 24-26 () 27-29 () 30-32 () 33-35 () 36-39 ()
yli 40 ()
3. Äidinkieli suomi () ruotsi () kaksikielinen (suomi-ruotsi) () muu () _____
4. Yliopisto Vaasan yliopisto () Helsingin yliopisto ()
5. Tiedekunta _____
Pääaine: _____
6. Opiskeluvuosi yliopistolla
ensimmäinen () toinen () kolmas () neljäs () viides () kuudes ()
tai enemmän ()
7. Opintopisteet alle 50 () alle 100 () alle 200 () alle 250 () yli 250 ()
8. Tämän hetkinen ruotsin kielen taitoni
- puheessa on välttävä () tyydyttävä () hyvä () kiitettävä () erinomainen ()
- kirjoittamisessa
on välttävä () tyydyttävä () hyvä () kiitettävä () erinomainen ()
- kuullun ymmärtämisessä
on välttävä () tyydyttävä () hyvä () kiitettävä () erinomainen ()
- luetun ymmärtämisessä
on välttävä () tyydyttävä () hyvä () kiitettävä () erinomainen ()
9. Koulutukseni on kokonaan () puoliksi () ruotsin kielellä

10. Miksi päätit opiskella toisella kotimaisella kielellä (ruotsi)?

Kieli ja sisältö

Ympyröi vaihtoehto, joka vastaa parhaiten käsitystäsi. Asteikko on asteikolla 1-5 (1= täysin eri mieltä, 2=osittain eri mieltä, 3=en osaa sanoa, 4=osittain samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä).

11. Opiskelu toisella kotimaisella kiellä (ruotsi)

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	En osaa sanoa	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
a. kehittää ruotsin suullista kielitaitoa	5	4	3	2	1
b. kehittää ruotsin kirjallista kielitaitoa	5	4	3	2	1
c. kehittää sekä kieltä että tietämystä eri aineissa	5	4	3	2	1
d. avaa uusia näkökulmia	5	4	3	2	1
e. vaikeuttaa opintojani	5	4	3	2	1
f. vaikuttaa opintojen keston	5	4	3	2	1
g. vaatii enemmän työtä	5	4	3	2	1
h. on haastavaa	5	4	3	2	1
i. on motivoivaa	5	4	3	2	1
j. on mielenkiintoisempaa	5	4	3	2	1
k. antaa monipuolisemman kuvan opiskeltavasta aiheesta	5	4	3	2	1
l. aikaansaa sen, että odotan ruotsin suullisen kielitaitoni paranevan	5	4	3	2	1
m. aikaansaa sen, että odotan ruotsin kirjallisen kielitaitoni paranevan	5	4	3	2	1

n. ei vaikuta mitenkään	5	4	3	2	1
o. mahdollistaa paremman ymmärryksen aiheisällöstä ja tukee toisen kotimaisen kielen oppimista	5	4	3	2	1
p. aikaansaa sen, että odotan hallitsevani ammattialani molemmilla kotimaisilla kielillä	5	4	3	2	1

12. Onko sinulla enemmän positiivisia () yhtä paljon molempia () enemmän negatiivisia () käsityksiä ruotsin kielellä opiskelusta?

13. Millaisia kokemuksia sinulla on aineesi opiskelusta ruotsin kielellä? Missä asiayhteyksissä? Anna esimerkki.

14. Miten koet kielen ja aineen samanaikaisen opiskelun?

15. Kuinka tärkeää on, että sinun ruotsin kielentaitosi paranevat opiskelun aikana?

Erittäin tärkeää () melko tärkeää () tärkeää () ei niin tärkeää () ei lainkaan tärkeää ()

Tulevaisuus ja työelämä

Ympyröi vaihtoehto, joka vastaa parhaiten käsitystäsi. Asteikko on asteikolla 1-5 (1= täysin eri mieltä, 2=osittain eri mieltä, 3=en osaa sanoa, 4=osittain samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä).

16. Tutkinnon suorittaminen ruotsin kielellä

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	En osaa sanoa	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä
a on etu työelämässä	5	4	3	2	1
b. antaa parempia mahdollisuuksia työllistyä	5	4	3	2	1
c. antaa ruotsin kielen taidon, joka on meriitti Suomen työmarkkinoilla	5	4	3	2	1
d. antaa ruotsin kielen taidon, joka on meriitti Pohjoismaiden työmarkkinoilla	5	4	3	2	1
e. mahdollistaa kansainvälisen uran	5	4	3	2	1
f. aikaansaa sen, että hallitsen ammattialani molemmilla kotimaisilla kielillä	5	4	3	2	1
g. ei hyödytä mitenkään	5	4	3	2	1

17. Kun valmistun, odotan, että ruotsin kielen taitoni on tasolla

välttävä () tyydyttävä () hyvä () kiitettävä () erinomainen ()

18. Täytä alle yhteystietosi, jos olet kiinnostunut tarvittaessa osallistumaan haastatteluun.

Bilaga 2. Frågor i den svenskspråkiga enkäten

Bakgrund

1. Kön man () kvinna ()
2. Ålder 18-20 () 21-23 () 24-26 () 27-29 () 30-32 () 33-35 () 36-39 ()
över 40 ()
3. Modersmål finska () svenska () tvåspråkig (finska –svenska) () annat () _____
4. Universitet Vasa universitet () Helsingfors universitet ()
5. Fakultet _____
Huvudämne: _____
6. Studieår vid universitet
första () andra () tredje () fjärde () femte () sjätte () eller fler ()
7. Studiepoäng under 50 () under 100 () under 200 () under 250 () över 250 ()
8. Mina nuvarande kunskaper i svenska för
- Tal är försvarliga () nöjaktiga () goda () berömliga () utmärkta ()
- Skrift är försvarliga () nöjaktiga () goda () berömliga () utmärkta ()
- Hörförståelse är försvarliga () nöjaktiga () goda () berömliga () utmärkta ()
- Läsförståelse är försvarliga () nöjaktiga () goda () berömliga () utmärkta ()
9. Min utbildning är helt () hälften () på svenska
10. Varför valde du studera på svenska som andraspråk (L2)?

Språk och ämne

Ringa in det alternativet som bäst motsvarar din åsikt. Skalan är från 1 till 5. (1=helt av en annan åsikt, 2=delvis av en annan åsikt, 3=vet inte, 4=delvis av samma åsikt, 5=helt av samma åsikt)

11. Att studera på svenska som L2

	Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Vet inte	Delvis av en annan åsikt	Helt av en annan åsikt
a. utvecklar muntliga kunskaper på svenska	5	4	3	2	1
b. utvecklar skriftliga kunskaper på svenska	5	4	3	2	1
c. är både språk- och kunskapsutvecklande					
i olika ämnen	5	4	3	2	1
d. öppnar nya synvinklar	5	4	3	2	1
e. försvårar mina studier	5	4	3	2	1
f. påverkar studietidens längd	5	4	3	2	1
g. kräver mer jobb	5	4	3	2	1
h. är utmanande	5	4	3	2	1
i. är motiverande	5	4	3	2	1
j. är mer intressant	5	4	3	2	1
k. ger en mångsidigare bild av					
det studerade ämnet	5	4	3	2	1
l. gör det att jag förväntar mig att mina muntliga kunskaper i svenska förbättras	5	4	3	2	1
m. gör det att jag förväntar mig att mina skriftliga kunskaper i svenska förbättras inom min ämneskunskap	5	4	3	2	1
n. påverkar inte alls	5	4	3	2	1

o. möjliggör bättre förståelse av ämnesinnehåll och stöder inläringen av mitt andraspråk	5	4	3	2	1
p. gör det att jag förväntar mig att jag behärskar mitt fackområde på båda inhemska språken	5	4	3	2	1

12. Har du mera positiva () lika mycket båda () mera negativa () åsikter om att studera på svenska?

13. Hurdana erfarenheter har du av att studera ditt ämne på svenska? I vilka sammanhang? Ge exempel.

14. Hur upplever du att det är att samtidigt lära sig språket och ämnet?

15. Hur viktigt är det att dina svenska kunskaper förbättras under studierna?

Jätteviktigt () ganska viktigt () viktigt () inte så viktigt () inte alls viktigt ()

Framtid och arbetsliv

Ringa in det alternativet som bäst motsvarar din åsikt. Skalan är från 1 till 5. (1=helt av en annan åsikt, 2=delvis av en annan åsikt, 3=vet inte, 4=delvis av samma åsikt, 5=helt av samma åsikt)

16. Att avlägga utbildningen på svenska

Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Vet inte	Delvis av en annan åsikt	Helt av en annan åsikt
---------------------------	-----------------------------	----------	--------------------------------	------------------------------

a. är en fördel i arbetslivet	5	4	3	2	1
b. ger bättre möjligheter att få ett arbete	5	4	3	2	1
c. ger kunskaper i svenska som är en merit på arbetsmarknaden i Finland	5	4	3	2	1
d. ger kunskaper i svenska som är en merit på arbetsmarknaden i Norden	5	4	3	2	1
e. möjliggör en internationell karriär	5	4	3	2	1
f. gör det att jag behärskar mitt fackområde både på svenska och på finska	5	4	3	2	1
g. ger ingen nytta	5	4	3	2	1

17. När jag utexamineras förväntar jag mig att mina svenska kunskaper är på nivån

försvarlig () nöjaktig () god () berömlig () utmärkt ()

18. Vänligen fylla i dina kontaktuppgifter om du är intresserad av att ställa upp för en intervju vid ett senare tillfälle
